

Toposław
Instrukcja Użytkownika
Wersja 1.0

Autor: Piotr Sikora

Spis Treści

Wstęp.....	6
O Toposławie - definicje.....	6
Edytor/kompilator grafów.....	6
Analizator morfologiczny.....	6
Multiflex.....	6
Instalacja.....	6
Wymagania.....	7
Uruchamianie.....	8
Ustawienia językowe.....	8
Praca z narzędziem.....	9
Wstęp – pierwsze uruchomienie.....	9
Wczytanie nazw z pliku.....	10
Wybór nazwy.....	11
Opracowywanie nazwy.....	13
Opis ogólny nazwy.....	13
Obiekty miejskie i ich relacje z aktualnie opracowywaną nazwą.....	14
Zarządzanie obiektami i relacjami.....	14
Opis obiektu.....	16
Opisanie odmiany członów nazwy.....	18
Opis morfologiczny członów nazwy.....	19
Wybranie tagów.....	19
Określenie odmienności członów nazwy.....	20
Przypisanie grafu odmiany nazwie.....	20
Tworzenie nowego grafu krok po kroku.....	21
Krok 1 - Szkielet grafu.....	21
Krok 2 - Nazwa grafu.....	22
Automatycznie generowany prefiks nazwy grafu.....	22
Krok 3 - Edycja pudełek.....	23
Krok 4 - Ułożenie pudełek.....	24
Krok 5 - Definicja wyjścia grafu.....	24
Krok 6 - Tworzenie nowych pudełek - tryb pracy edytora.....	25
Krok 7 - Łączenie pudełek w ścieżki.....	25
Krok 8 - Zapisywanie grafu.....	26
Sprawdzenie wyników odmiany nazwy oraz zakończenie jej opracowywania.....	27
Dalsze przykłady pracy nad słownikiem w Toposławie.....	30
Wydzielanie nazw.....	30
Krok 1 - ustalenie lematów.....	30
Krok 2 - wybór członów do utworzenia nowej nazwy.....	30
Krok 3 - Przycisk Wydziel nazwę.....	31
Krok 4 - Opracowanie nowej nazwy.....	31
Krok 5 - Powrót do oryginalnej nazwy.....	33
Opracowywanie grupy nazw.....	36
Przeglądanie nazw, do których jest przypisany wybrany graf.....	37
Opis działania wszystkich elementów interfejsu.....	39
Pasek menu.....	39
Menu „Plik”.....	39
1 Opcja „Dodaj nazwę”.....	39
2 Opcja „Usuń wybrane nazwy”.....	40

3 Opcja „Wczytaj nazwy z pliku”	40
4 Opcja „Eksportuj wybrane nazwy w formacie Multiflexa”	40
5 Opcja „Eksportuj wszystkie nazwy w formacie Multiflexa”	40
6 Opcja „Eksportuj cały słownik w formacie Toposława”	40
7 Opcja „Eksportuj cały słownik w formacie XML”	41
8 Opcja „Wyjście”	41
Menu „Edycja”	41
1 Opcja „Cofnij”	41
2 Opcja „Ponów”	41
Menu „Grafy”	41
1 Opcja „Import grafu z pliku”	41
2 Opcja „Import grafów ze słownika”	42
3 Opcja „Eksport statystyk grafów”	42
4 Opcja „Eksport plików grafów”	42
Menu „Opcje”	42
1 Opcja „Generuj ścieżki”	42
2 Opcja „Zaawansowane wyszukiwanie”	42
3 Opcja „Dostosowuj tło grafów”	42
4 Podmenu „Filtrowanie grafów”	43
5 Opcja "Wyłączone"	43
6 Opcja "Liczba członów"	43
7 Opcja "Odmiennosc członów wg grafu"	43
8 Opcja "Odmiennosc członów wg nazwy grafu"	43
9 Opcja "Odmiennosc członów wg grafu i jego nazwy"	43
Pasek narzędzi	43
1 Przycisk „Cofnij”	44
2 Przycisk „Ponów”	44
3 Przycisk „Przywróć listę nazw”	44
Panel listy nazw	44
Zakładka „Lista nazw”	45
1 Pole tekstowe „Szukaj:”	45
2 Przycisk „Nast.”	45
3 Lista nazw	45
Zakładka „Filtr statusu”	46
1 Przycisk „Przywróć domyślne”	47
I Opcje filtrowania listy nazw ze względu na ogólny stan opracowania	47
2 Opcja "nienaruszona"	47
3 Opcja "naruszona"	47
4 Opcja "skończona"	47
II Opcje filtrowania listy nazw ze względu na przypisanie obiektów miejskich	47
5 Opcja "bez względu na przypisanie obiektu"	47
6 Opcja "z przypisanym obiektem"	47
7 Opcja "bez przypisanego obiektu"	47
III Opcje filtrowania listy nazw ze względu na przypisanie grafu	47
8 Opcja "bez względu na przypisanie grafu"	48
9 Opcja "z przypisanym grafem"	48
10 Opcja "bez przypisanego grafu"	48
11 Opcja "z niepasującym grafem"	48
IV Opcje filtrowania listy nazw ze względu na opis morfologiczny	48
12 Opcja "niezależnie od opisanego morfologicznego"	48

13 Opcja "tylko opisane morfologicznie".....	48
14 Opcja "tylko nieopisane morfologicznie".....	48
Zakładka „Filtry kategorii”.....	49
1 „brak kategorii”.....	49
2 „wydzielona”.....	49
3 Różne kategorie.....	49
4 Przycisk „Zaznacz/odznacz wszystkie”.....	50
Panel opracowywania nazwy.....	50
Zakładka „Opis ogólny”.....	51
Sekcja „Nazwa”.....	51
1 Pole tekstowe nazwy.....	51
2 Przycisk "Zmień nazwę".....	51
3 Pole tekstowe komentarza.....	52
4 Przycisk "Zapisz zmianę komentarza".....	52
Sekcja „Obiekty miejskie”.....	52
Panel zarządzania obiektami.....	53
1 Pole nazwy.....	53
2 Przycisk „Dodaj obiekt:”.....	53
3 Pole tekstowe „Szukaj:”.....	53
4 Lista obiektów miejskich.....	54
5 Przycisk „Twórz relację”.....	54
6 Przycisk „Usuń wybrany obiekt miejski”.....	54
Panel relacji.....	54
1 Wybrana zakładka relacji.....	55
2 Inne zakładki relacji.....	55
3 Charakterystyka relacji.....	55
4 Przycisk "Usuń relację".....	55
5 Pole tekstowe komentarza obiektu miejskiego.....	55
6 Przycisk "Zapisz komentarz".....	55
7 Klasyfikacja obiektu miejskiego.....	55
Zakładka „Opis odmiany”.....	56
Sekcja „Człony”.....	56
1 Tabela członów.....	57
2 Kolumna \$.....	57
3 Kolumna Człon.....	57
4 Kolumna Lemat.....	57
5 Kolumna Tag.....	57
6 Kolumna Odmienny.....	58
7 Przycisk “Wstaw człon”.....	58
8 Przycisk “Edytuj człon”.....	58
9 Przycisk “Usuń człony”.....	58
10 Przycisk "Analizuj człon".....	58
11 Przycisk “Wydziel nazwę”.....	58
12 Lista tagów.....	58
13 Wybrany tag.....	58
Sekcja „Grafy”.....	58
1 Lista grafów.....	59
2 Nazwy grafów.....	59
3 Przykładowe nazwy przypisane do grafów.....	59
4 Wybrany graf.....	59

5 Przycisk "Przypisz graf nazwie"	59
6 Przycisk "Nowy"	59
7 Przycisk "Nowy na podstawie"	60
8 Przycisk "Podgląd"	60
9 Przycisk "Usuń"	60
10 Przycisk "Pokaż nazwy"	60
11 Nazwa aktualnie przypisanego grafu	60
12 Przycisk "Edytuj"	60
13 Tytuł pola tekstowego "Dane o grafie"	60
14 Pole tekstowe "Dane o grafie"	60
Edytor grafów	60
1 Ścieżka pliku grafu	61
2 Prefiks nazwy grafu	61
3 Pole nazwy grafu	61
4 Pole edycji pudełka	61
5 Graf odmiany	61
6 Pudełko z komentarzem	62
7 Tło grafu	62
8 Tło pola edycji grafu	62
9 Tło edytora grafów	62
10 Menu FSGraph	62
11 Menu Edit	63
12 Wyjście z edytora grafów	63
13 Pasek narzędzi	63
1 Ikona zapisania grafu	64
2 Ikona kompilacji grafu	64
3 Ikona kopiowania	64
4 Ikona wycinania	64
5 Ikona wklejania	64
6 Ikona cofania	64
7 Ikona ponawiania	64
8 Ikona standardowego trybu edytora	64
9 Ikona trybu tworzenia nowych pudełek	64
10 Ikona trybu usuwania pudełek	64
11 Ikona trybu łączenia z następnym pudełkiem	64
12 Ikona trybu łączenia z poprzednim pudełkiem	65
13 Ikona nieaktywna	65
14 Ikona ustawień	65
Zakładka „Lista form”	65
1 Przycisk „Generuj”	66
2 Przycisk „Zatwierdź nazwę”	66
3 Informacja o możliwości zatwierdzenia nazwy	66
4 Lista odmian	66
5 Pole komunikatów Multiflexa	66
6 Wybrany element listy odmian	66
7 Pole podglądu grafu	66
8 Podświetlona ścieżka	67
Bibliografia	68

Wstęp

Toposław to program do tworzenia elektronicznych słowników odmiany jednostek wieloczłonowych. Obecnie przewiduje opisywanie nazw miejskich, tzn. toponimów, wobec czego terminologia interfejsu jest do tego dostosowana. Nie znaczy to, że nie można wykorzystać go do opisu innego rodzaju jednostek wieloczłonowych. Przeznaczony jest dla leksykografów, którzy nie muszą posiadać wiedzy technicznej do jego obsługi. Przydatna jest jednak znajomość edytora grafów systemu Unitex [1].

Niniejsza dokumentacja ma służyć użytkownikowi. Składa się z kilku części. *Instalacja* omawia sposób instalowania Toposława na komputerze użytkownika. *Uruchamianie* omawia sposób uruchamiania programu. *Praca z narzędziem* to dział, w którym krok po kroku pokazany jest typowy sposób, w jaki docelowy użytkownik może korzystać z Toposława. *Opis działania wszystkich elementów interfejsu* zaś zawiera omówienie każdego elementu interfejsu Toposława.

Początkujący użytkownik prawdopodobnie najbardziej skorzysta z działów *Instalacja*, *Uruchamianie* oraz *Praca z narzędziem*. Po zapoznaniu się dzięki nim z podstawowymi zasadami pracy z Toposławem, dział *Opis działania wszystkich elementów interfejsu* będzie służył już zaawansowanemu użytkownikowi wyjaśniając działanie Toposława w wypadku ewentualnych niejasności.

O Toposławie - definicje

Toposław nie jest zupełnie samodzielnym programem. By działać, potrzebuje dodatkowych modułów. Obecnie wersja, którą można otrzymać zawiera wszystkie potrzebne elementy, ale być może świadomość ich istnienia rozjaśni sposób działania programu.

Edytor/kompilator grafów

Toposław jest częściowo zintegrowany z edytorem grafów pochodzącym z systemu Unitex [1]. W czasie pracy wykorzystuje także kompilator grafów *Grf2Fst2* pochodzący ze zbioru narzędzi Unitexa.

Analizator morfologiczny

Toposław wymaga do poprawnego działania analizatora morfologicznego, który odpowiada za segmentację, a także lematyzację i tagowanie pojedynczych słów. Obecnie w Toposławie wykorzystywany jest Morfeusz [2].

Multiflex

Toposław korzysta z programu i formalizmu *Multiflex* [3] do odmieniania wieloczłonowych jednostek.

Instalacja

W celu zainstalowania programu Toposław należy wypakować go z archiwum .tar.gz. Nie trzeba wykonywać żadnych innych czynności, o ile spełnione są wymagania.

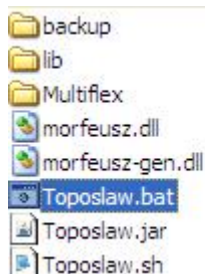
Wymagania

Program wymaga systemu operacyjnego Windows lub Linux.

By program działał poprawnie, wymagane jest zainstalowane Java Runtime Environment 6 lub nowsze. JRE można pobrać z witryny <http://java.sun.com/javase/downloads/index.jsp>

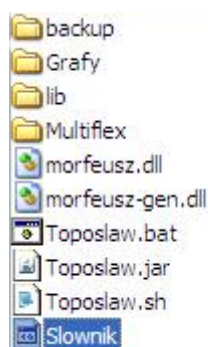
Uruchamianie

W celu uruchomienia programu należy otworzyć plik Toposław.bat (pod Windowsem) lub Toposław.sh (pod Linuxem):

Ilustracja 1: Uruchamianie Toposława

Przy pierwszym uruchomieniu w katalogu z programem powstanie plik Słownik. Jest to baza danych zawierająca wszystkie informacje wprowadzane w programie. Nie należy ingerować w ten plik poza programem.

Ilustracja 2: Plik zawierający binarną postać słownika

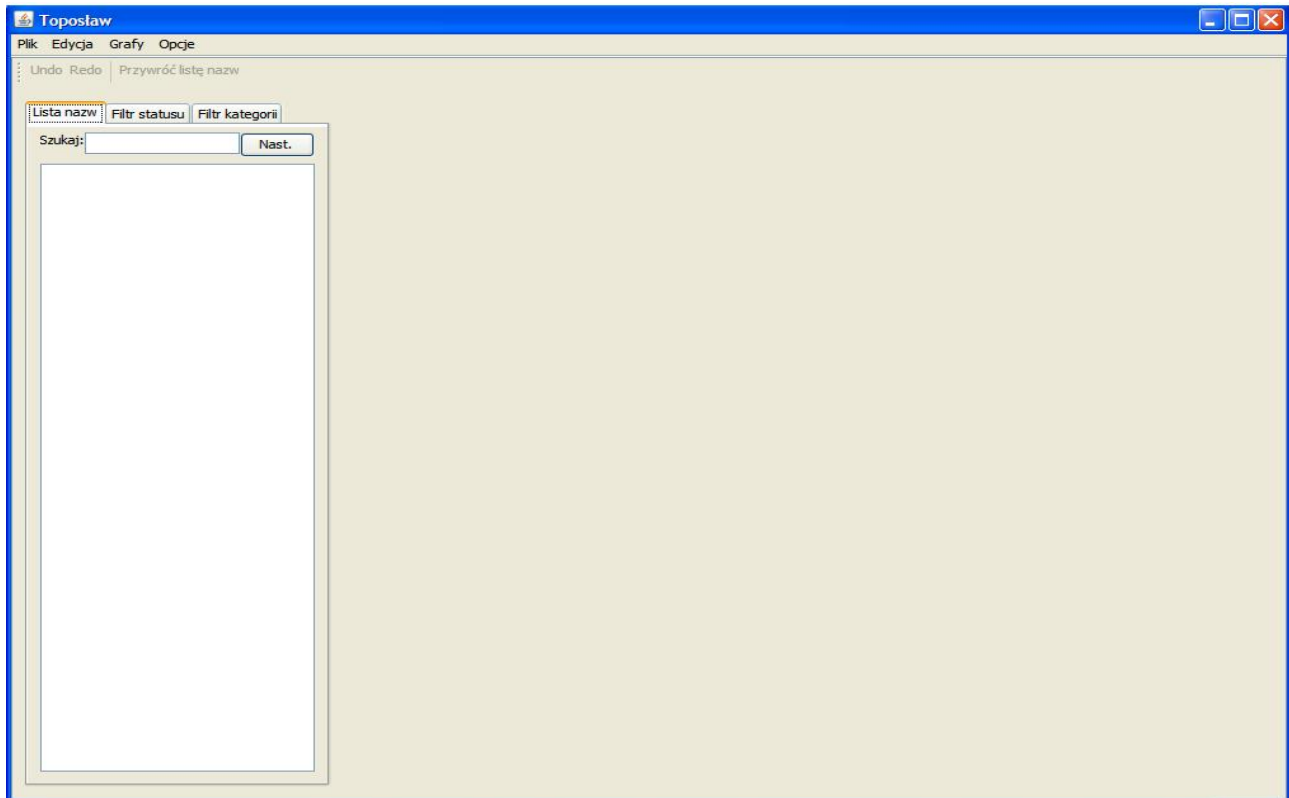
Ustawienia językowe

Toposław jest narzędziem o wielojęzycznym interfejsie. Przy uruchamianiu wykrywa ustawienia językowe systemu użytkownika i dostosowuje język swojego interfejsu do wykrytych ustawień, o ile został przetłumaczony na dany język. Jeśli nie, domyślnie interfejs Toposława będzie angielski.

Praca z narzędziem

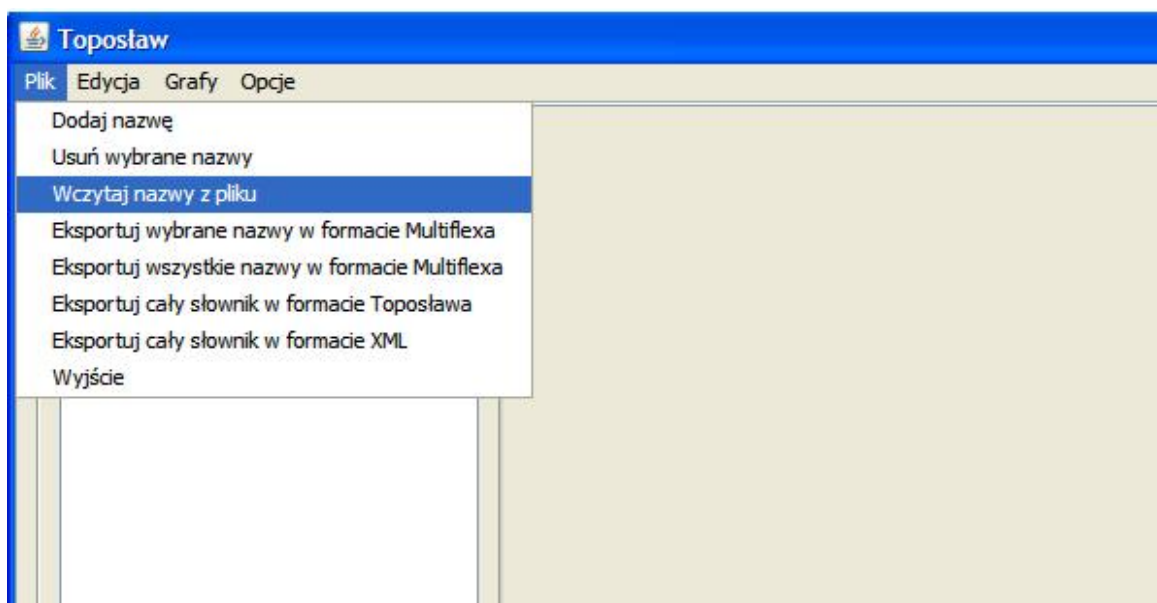
Scenariusz opisujący typowe wykorzystanie narzędzia.

Wstęp – pierwsze uruchomienie

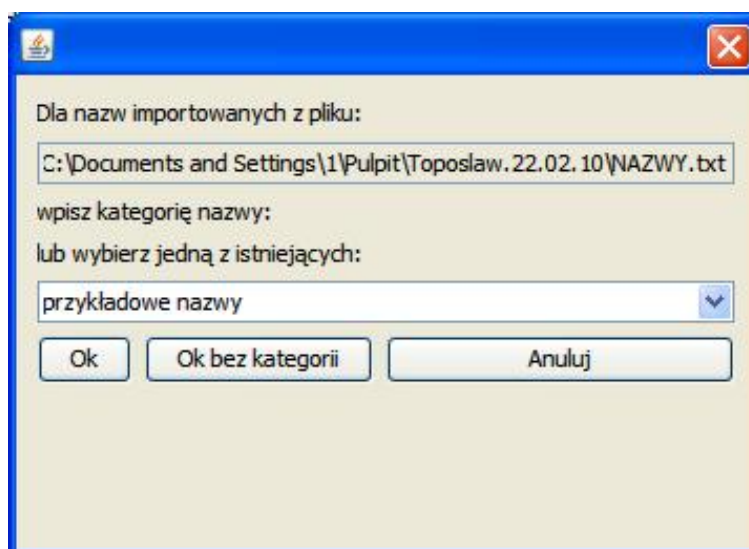
Ilustracja 3: Toposław przy pierwszym uruchomieniu

Przy pierwszym uruchomieniu słownik jest tworzony zupełnie pusty, więc należy go wypełnić nazwami do opracowania. Najłatwiej to zrobić korzystając z opcji **Wczytaj nazwy z pliku** z menu **Plik**.

Ilustracja 4: Umieszczenie opcji "Wczytaj nazwy z pliku"

Wczytanie nazw z pliku

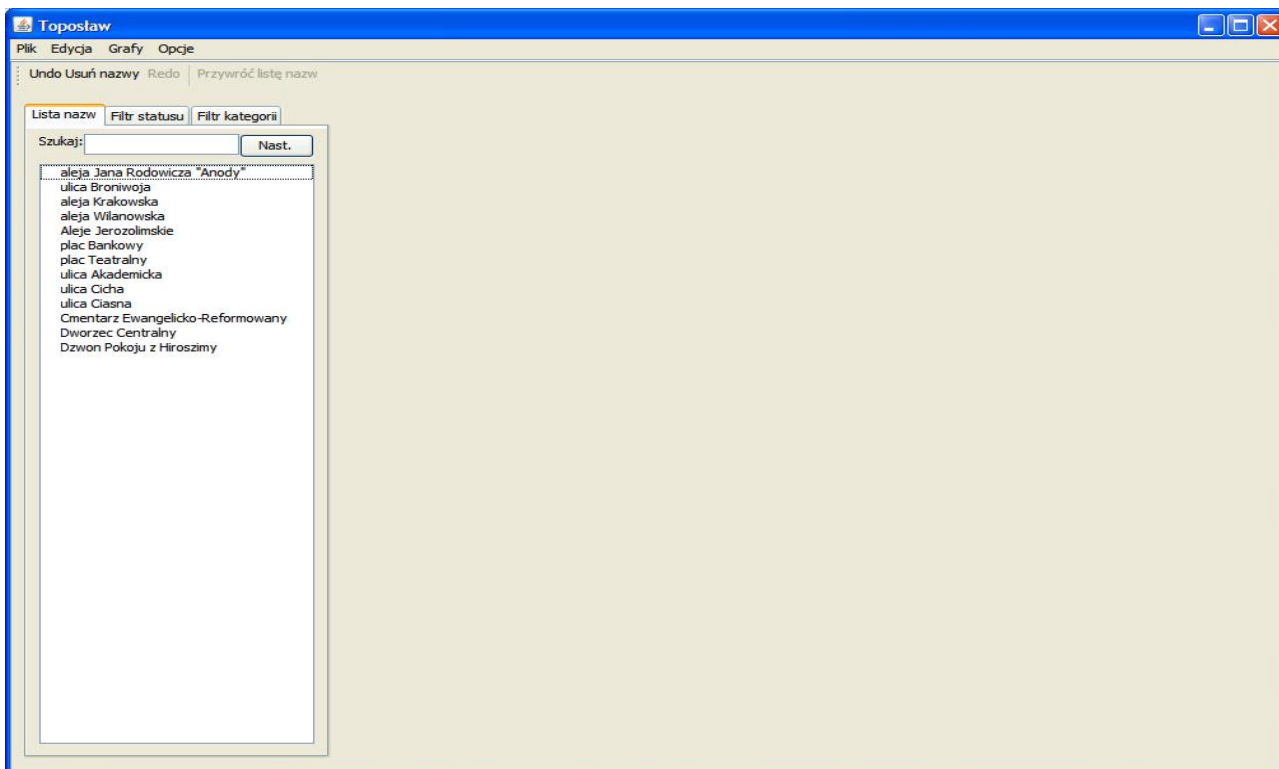
Ilustracja 5: Okno wyboru kategorii wczytywanych nazw

Toposław potrafi zaimportować listę nazw z pliku tekstowego (pliku z rozszerzeniem txt) z kodowaniem utf-8. Lista nazw musi znajdować się w tym pliku w postaci jednej nazwy w każdej linii.

Po wybraniu żądanego pliku przy pomocy standardowego okna wyboru pliku, Toposław wyświetli okno dialogowe pozwalające nadać grupie nazw z tego pliku kategorię. W rozwijalnej liście znajdują się dotychczas dodane kategorie, z których można wybrać lub można wpisać nazwę nowej kategorii. Okno dialogowe można opuścić wciskając jeden z trzech przycisków:

- **Ok** - dodaje nazwy z pliku do słownika, nadając im kategorię taką, jaka widnieje w ww. rozwijanej liście.

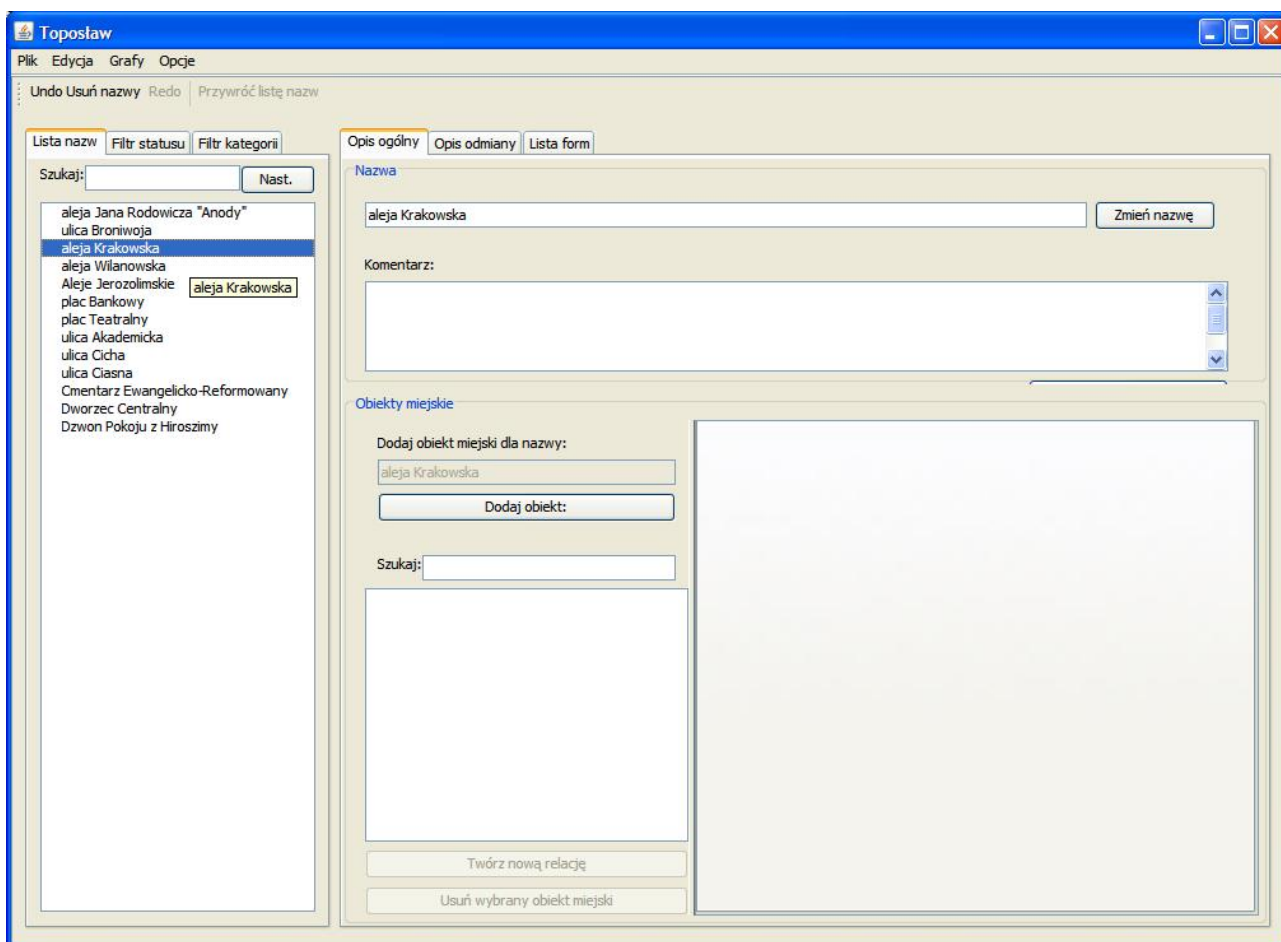
- **Ok bez kategorii** - dodaje nazwy z pliku do słownika, nie nadając im żadnej kategorii.
- **Anuluj** - anuluje dodanie nazw do słownika.

Ilustracja 6: Toposław po wczytaniu nazw z pliku

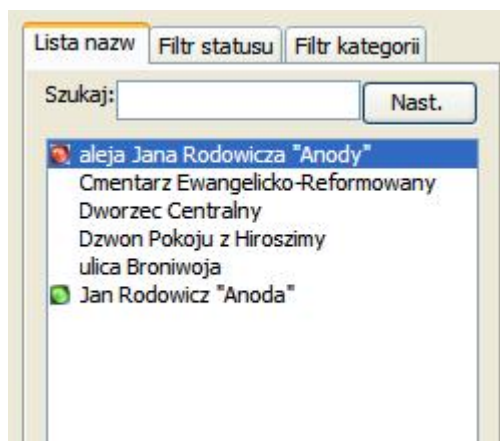
Wybór nazwy

Z lewej strony okna programu znajduje się lista nazw zapisanych w słowniku. Należy kliknąć w jedną (lub więcej korzystając z klawiszy Ctrl lub Shift) by wyświetlił się panel pozwalający opracowywać nazwę/nazwy. Jeśli wybrana będzie więcej niż jedna nazwa, jedynie część dotycząca grafów będzie dostępna.

Ilustracja 7: Panel opracowania nazwy pojawia się po wybraniu elementu na liście nazw

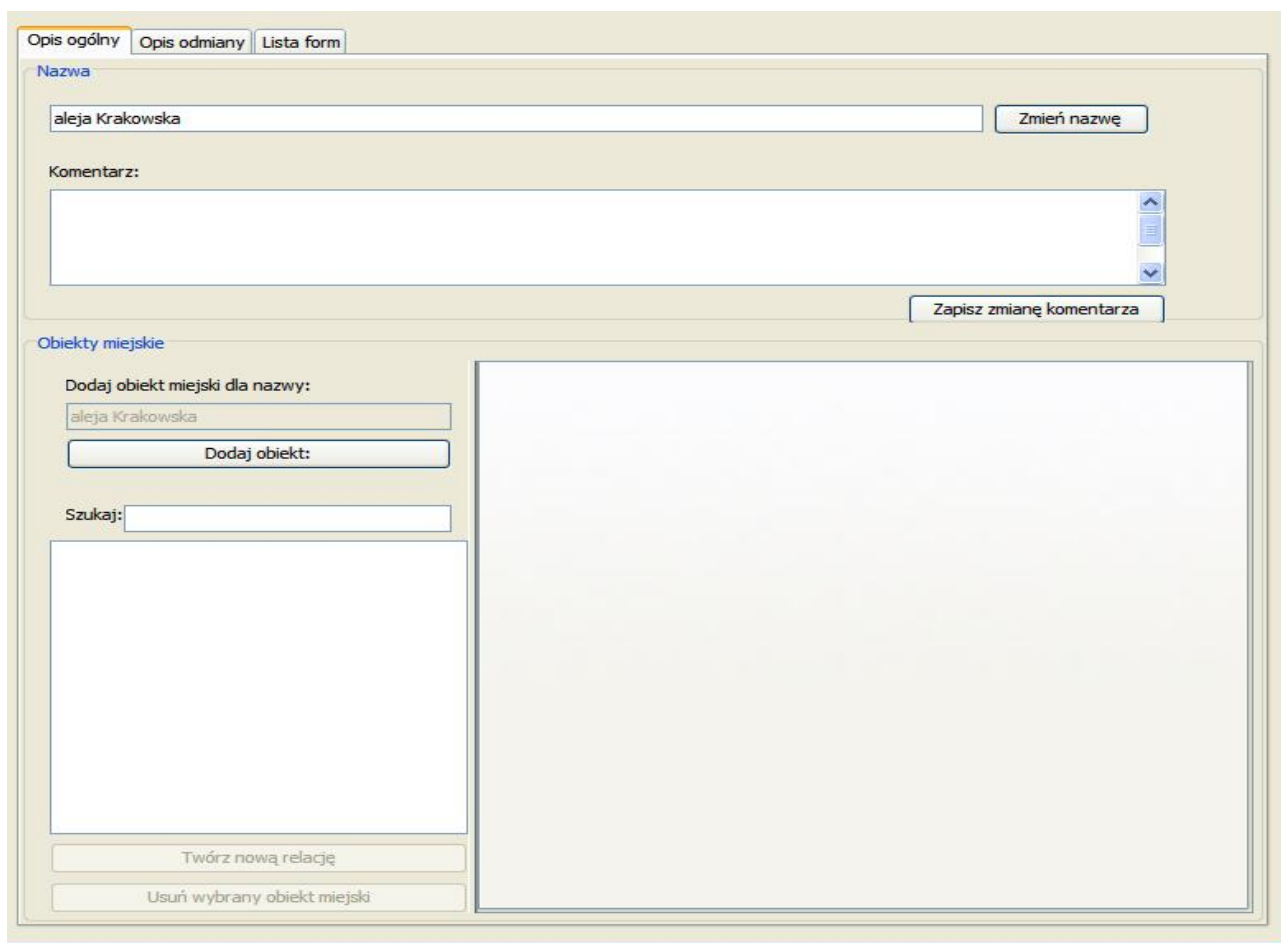
Nazwy na liście nazw mogą być poprzedzone czerwoną lub zieloną kropką:

Czerwona kropka oznacza, że użytkownik po wprowadzeniu nazwy rozpoczął jej opracowywanie, ale nie zostało jeszcze zakończone. Zielona kropka oznacza, że użytkownik zakończył opracowywanie nazwy i została ona przezeń zatwierdzona. Możliwość zatwierdzenia nazwy obwarowana jest szeregiem warunków, które wpieryw trzeba spełnić. O tych warunkach oraz zatwierdzaniu nazwy więcej informacji znajduje się w dalszej części niniejszej dokumentacji.

Opracowywanie nazwy

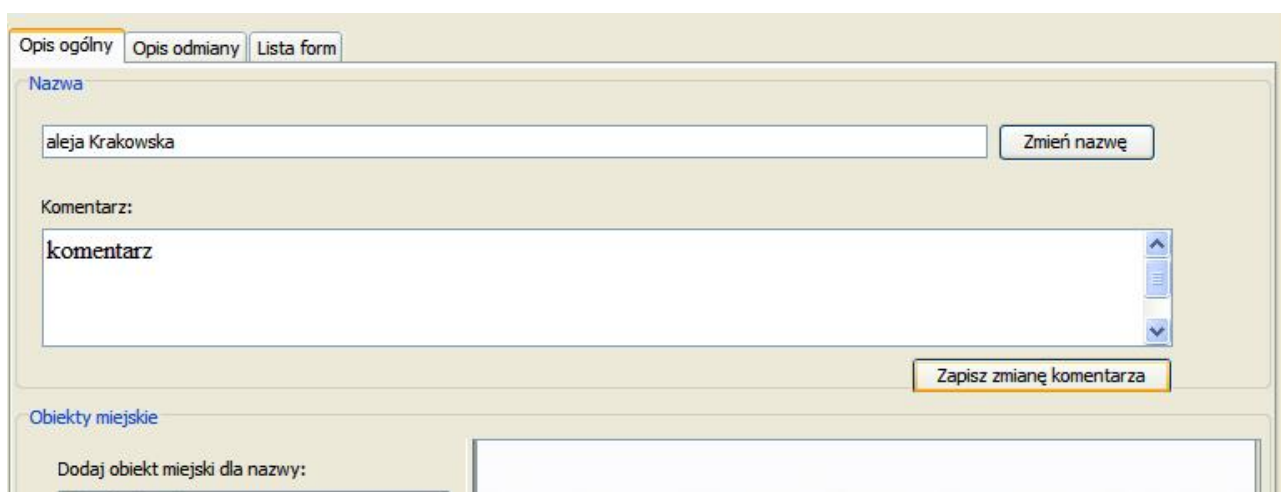
Opis ogólny nazwy

The screenshot shows the 'Opis ogólny' (General description) tab of a name editing interface. At the top, there are three tabs: 'Opis ogólny' (selected), 'Opis odmiany', and 'Lista form'. Below the tabs, the 'Nazwa' (Name) section contains a text input field with the value 'aleja Krakowska' and a 'Zmień nazwę' (Change name) button. Underneath is a 'Komentarz:' (Comment) section with a large text area and a 'Zapisz zmianę komentarza' (Save comment change) button. The 'Obiekty miejskie' (City objects) section is divided into two parts. On the left, there is a 'Dodaj obiekt miejski dla nazwy:' (Add city object for name) section with a text input field containing 'aleja Krakowska' and a 'Dodaj obiekt:' (Add object) button. Below this is a 'Szukaj:' (Search) section with a text input field and a list area. At the bottom of this section are two buttons: 'Twórz nową relację' (Create new relation) and 'Usuń wybrany obiekt miejski' (Remove selected city object). The right part of the 'Obiekty miejskie' section is a large empty rectangular area.

Ilustracja 8: Zakładka "Opis ogólny" w panelu opracowywania nazwy

W zakładce "Opis ogólny" na wypadek błędu na liście nazw, nazwy można edytować by np. poprawić literówki. Ponadto, można wpisać komentarz do nazwy. Nie jest to wymagane by zakończyć opracowywanie nazwy.

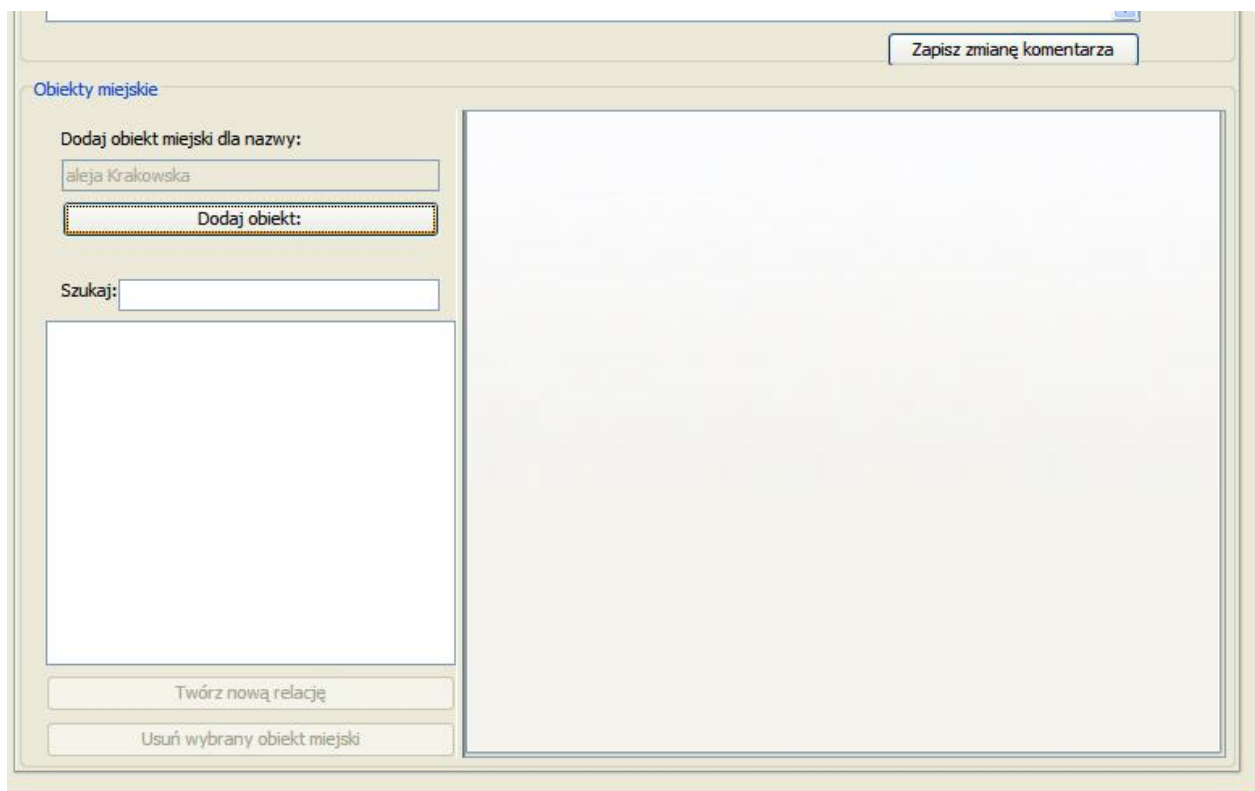

This screenshot shows the same 'Opis ogólny' tab as in the previous image, but with the 'Komentarz:' text area now containing the word 'komentarz'. The 'Zapisz zmianę komentarza' button is highlighted with a yellow border, indicating it is the next step in the process.

Ilustracja 9: Wpisywanie komentarza

Obiekty miejskie i ich relacje z aktualnie opracowywaną nazwą

Poniżej panelu nazw znajduje się panel obiektów miejskich, w którym można opracować obiekty miejskie i opisać ich relacje z aktualnie opracowywaną nazwą.

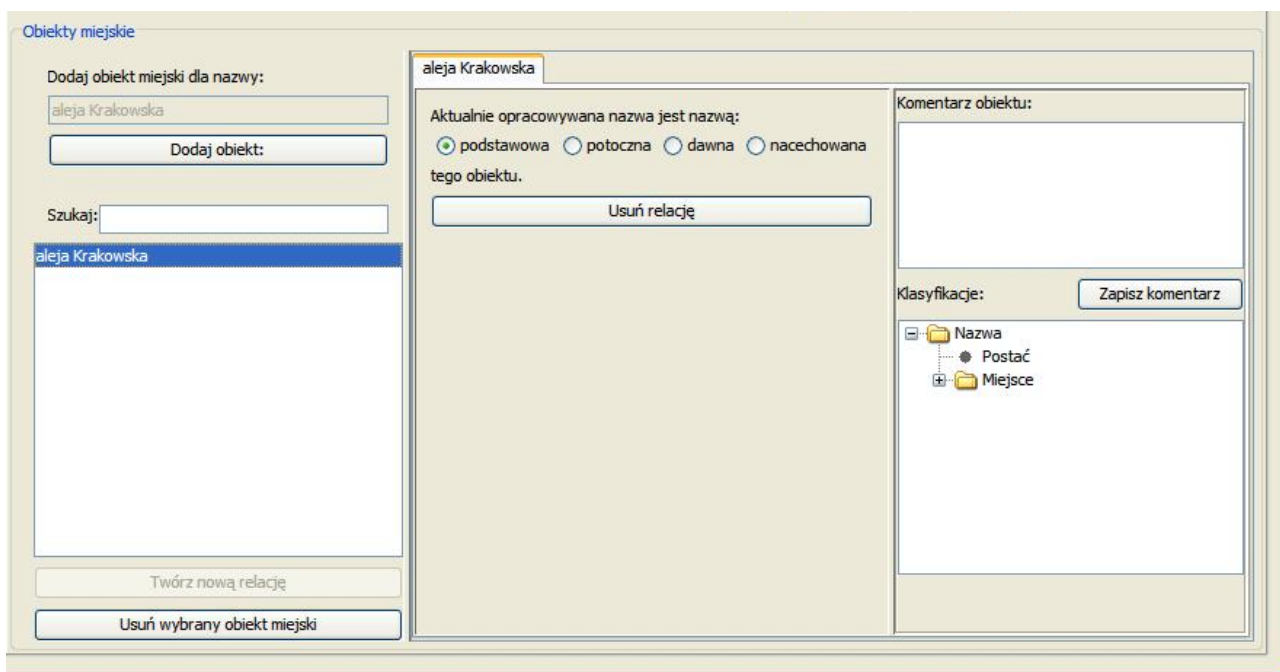

The screenshot shows a web-based interface for managing city objects. The main area is titled "Obiekty miejskie". At the top right of this area is a button labeled "Zapisz zmianę komentarza". Below the title, there is a section for adding objects. It contains a text input field with the text "aleja Krakowska", a button labeled "Dodaj obiekt:" (which is highlighted with a dashed border), and a search field labeled "Szukaj:". At the bottom of the panel, there are two buttons: "Twórz nową relację" and "Usuń wybrany obiekt miejski".

Ilustracja 10: Panel obiektów miejskich z podświetlonym przyciskiem "Dodaj obiekt"

Zarządzanie obiektami i relacjami

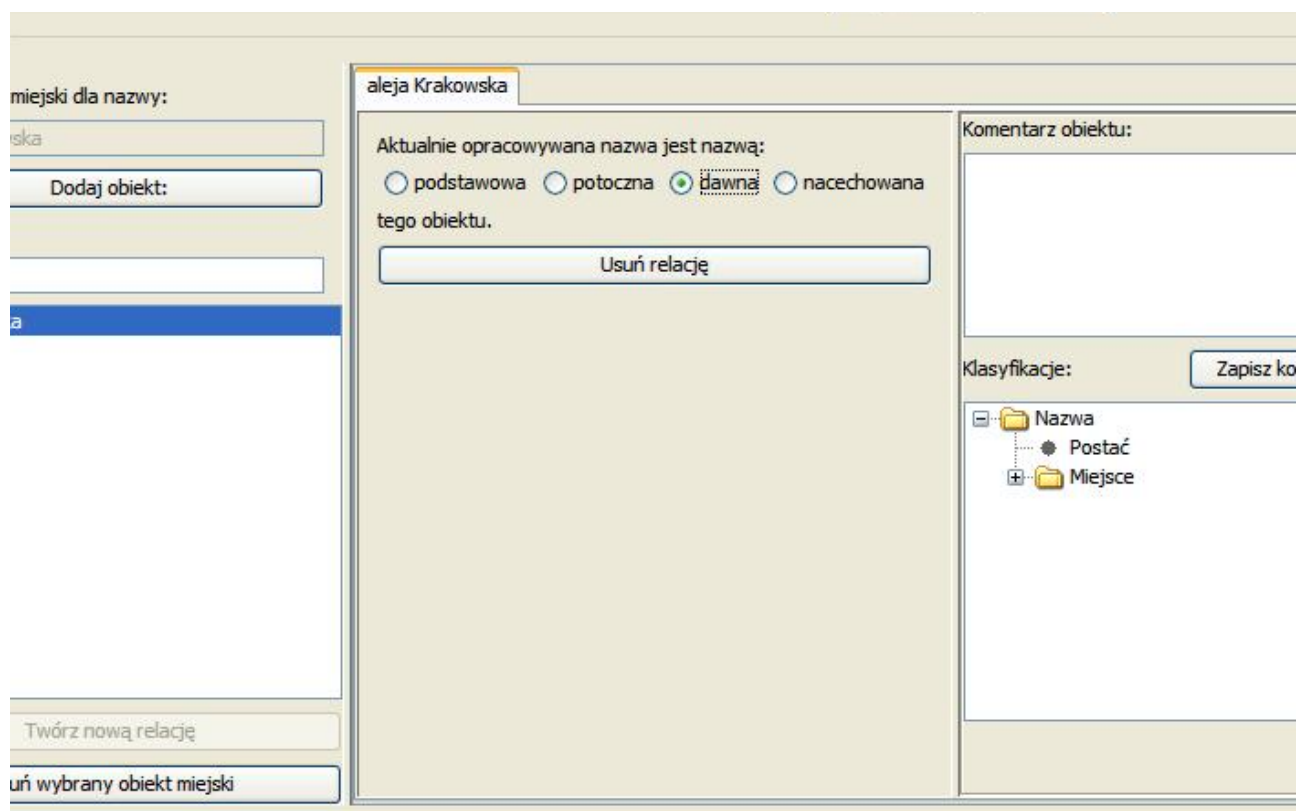
W typowym przypadku wystarczy kliknąć w przycisk "Dodaj obiekt", co spowoduje powstanie obiektu miejskiego identyfikowanego przez aktualnie opracowywaną nazwę, wraz z relacją z tą nazwą określającą fakt, że ta nazwa jest nazwą podstawową tego obiektu.

Ilustracja 11: Panel obiektów miejskich po dodaniu obiektu

Tą czynność można wykonać wielokrotnie w przypadku, gdy istnieje więcej obiektów nazywanych przez aktualnie opracowywaną nazwę.

W przypadku, gdy aktualnie opracowywana nazwa nie jest podstawową nazwą obiektu miejskiego, można zmienić typ relacji pomiędzy tą nazwą i obiektem.

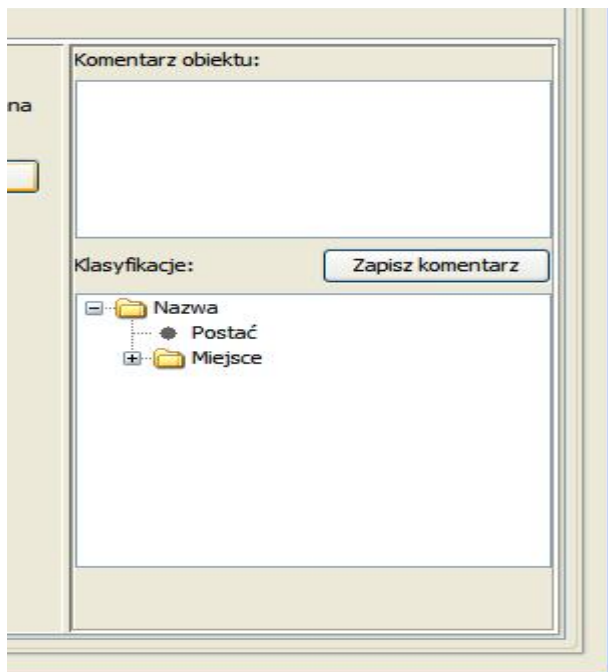
Ilustracja 12: Zmiana typu relacji pomiędzy nazwą a obiektem

W przypadku gdy aktualnie opracowywana nazwa jest nazwą wcześniej stworzonego obiektu,

należy wybrać ten obiekt na liście obiektów miejskich i wcisnąć przycisk “Twórz relację”. Na prawo od listy pojawi się panel pozwalający opisać tę relację oraz modyfikować opis obiektu.

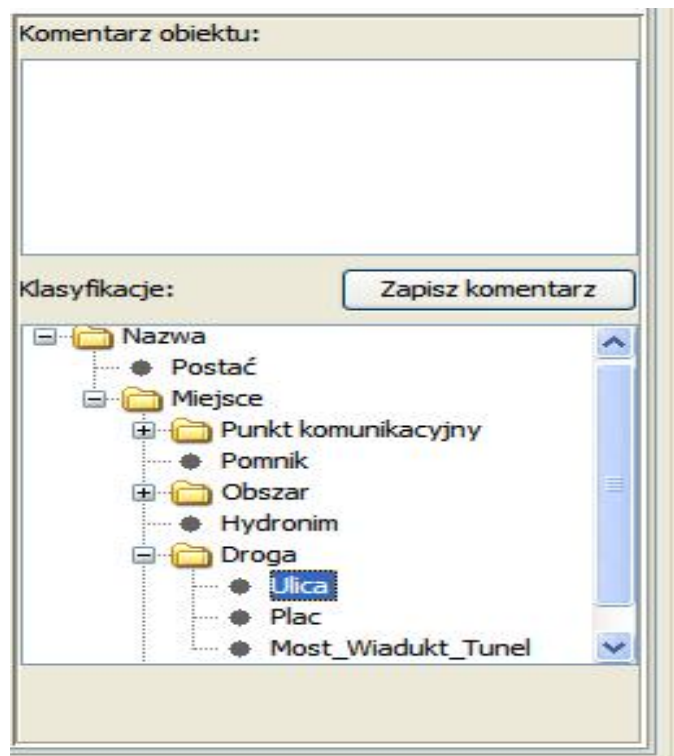
W obu przypadkach by móc zatwierdzić nazwę jako opracowaną, wszystkie jej relacje z obiektami muszą mieć wybrany rodzaj charakterystyki (jeden z 4 dostępnych), a wszystkie obiekty miejskie w relacji z nazwą muszą mieć określone miejsce w klasyfikacji.

Opis obiektu

Ilustracja 13: Panel opisu obiektu

W prawej części zakładki opisującej relację nazwy z obiektem miejskim znajduje się panel umożliwiający modyfikację danych obiektu miejskiego. Można tam wpisać (opcjonalnie) komentarz. Należy wybrać umiejscowienie obiektu w klasyfikacji.

Ilustracja 14: Wybór miejsca obiektu w klasyfikacji

Opisanie odmiany członów nazwy

W drugiej zakładce należy przygotować opis odmiany członów nazwy oraz przypisać graf odmiany opracowywanej nazwie.

Opis ogólny | Opis odmiany | Lista form

Człony

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmienny
1	aleja	aleja	subst:sg:nom:f	☐
2			sp	☐
3	Krakowska	krakowski	#NIEJEDNOZ...	☐

Wydziel nazwę

Wybierz prawidłowy tag:

Wstaw człon | Edytuj człon | Analizuj czł... | Usuń zaznaczone człony

Grafy

Przypisz graf nazwie

Nowy

Nowy na podstawie

Podgląd

Usuń

Pokaż nazwy

Przypisany graf

Aktualnej nazwie przypisany jest graf o nazwie:

Edytuj

Dane o grafie - nie wybrano grafu.

Ilustracja 15: Zakładka "Opis odmiany"

Opis morfologiczny członów nazwy

Po pierwsze, należy opisać człony danej nazwy morfologicznie. W tym celu w górnej części panelu wyświetlana jest tabela członów wraz z lematami i tagami nadanymi im przez analizator morfologiczny oraz określeniem ich odmienności w ramach tej nazwy. Jeśli analizator morfologiczny wyprodukuje więcej niż 1 tag lub więcej niż jeden temat, to w odpowiednich kolumnach zamiast taga lub lematu wyświetlony będzie napis **##NIEJEDNOZNACZNE##**.

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmienność
1	aleja	aleja	subst:sg:nom:f	☐
2			sp	☐
3	Krakowska	krakowski	##NIEJEDNOZNACZNE##	☐

Wydziel nazwę

Wybierz prawidłowy tag:

- adj:sg:nom:f:pos
- adj:sg:voc:f:pos

Wstaw człon Edytuj człon Analizuj czł... Usuń zaznaczone człony

Ilustracja 16: Tabela członów nazwy z wybranym niejednoznacznie analizowanym członem

Wybranie tagów

Gdy dla danego członu tag lub lemat i tag są niejednoznaczne, po wybraniu (poprzez kliknięcie) wiersza w tabeli odpowiadającego temu członowi pojawi się lista możliwych tagów lub lematów z tagami. Po kliknięciu w jeden z elementów na liście zostanie on przypisany danemu członowi jako właściwy tag lub lemat z tagiem, a lista zniknie. Można ją zobaczyć jeszcze raz po ponownym wybraniu tego członu w tabeli i np. zmienić wybrany tag.

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmienność
1	aleja	aleja	subst:sg:nom:f	☐
2			sp	☐
3	Krakowska	krakowski	adj:sg:nom:f:pos	☐

Wydziel nazwę

Wybierz prawidłowy tag:

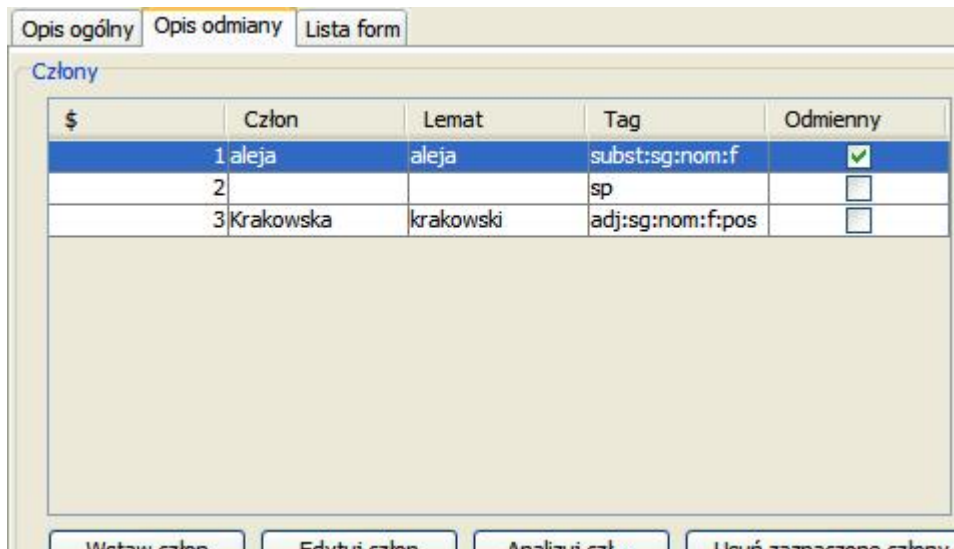
- adj:sg:nom:f:pos
- adj:sg:voc:f:pos

Wstaw człon Edytuj człon Analizuj czł... Usuń zaznaczone człony

Ilustracja 17: Wybrany człon po wybraniu dla niego taga

Określenie odmienności członów nazwy

W ostatniej kolumnie tabeli członów nazwy przy każdym z członów znajduje się pudełko, w którym należy zaznaczyć czy w ramach danej nazwy człon powinien być odmieniany. Pudełka nie można zaznaczyć jeśli dany człon to spacja.

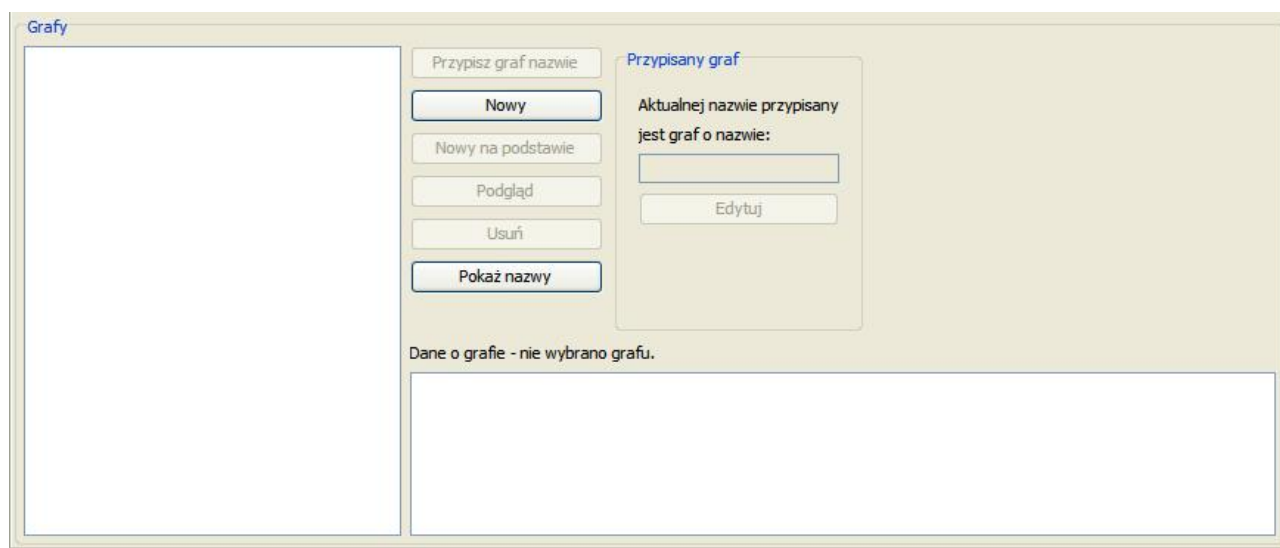

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmieniany
1	aleja	aleja	subst:sg:nom:f	☒
2			sp	☐
3	Krakowska	krakowski	adj:sg:nom:f:pos	☐

Ilustracja 18: Zaznaczenie odmienności członu w tabeli

Przypisanie grafu odmiany nazwie

Ostatnią czynnością, która musi zostać wykonana, by opis odmiany nazwy był kompletny, jest przypisanie aktualnie opracowywanej nazwie odpowiedniego grafu odmiany. By to zrobić, należy wybrać żądany graf na liście oraz kliknąć w przycisk “Przypisz graf”. Czasem to może nie wystarczyć. Gdy odpowiedniego grafu nie ma na liście, wtedy należy stworzyć nowy.

Przypisz graf nazwie

Przypisany graf

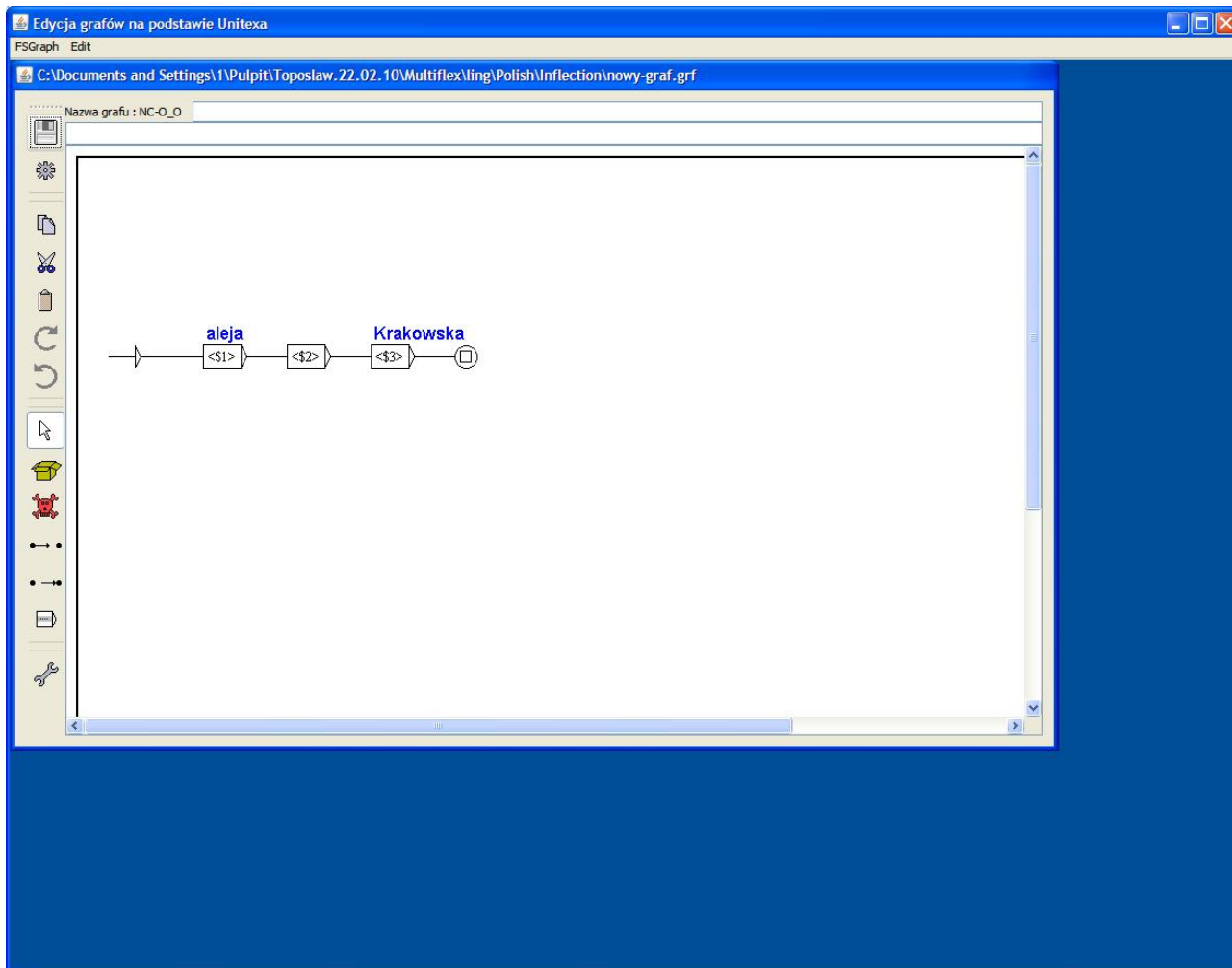
Aktualnej nazwie przypisany jest graf o nazwie:

Dane o grafie - nie wybrano grafu.

Ilustracja 19: Panel grafów, gdy nie ma żadnego grafu w słowniku

Tworzenie nowego grafu krok po kroku

Korzystając z przycisku *Nowy* użytkownik otwiera tryb edycji grafów, który pochodzi z platformy leksykograficznej Unitex [1]. Niemniej nawet użytkownik, który miał styczność z tym systemem powinien zapoznać się z modyfikacjami Unitexowego edytora grafów, które występują w Toposławie. Następująca seria ilustracji zaprezentuje na przykładzie pracę z edytorem grafów.

Ilustracja 20: Okno edytora grafów

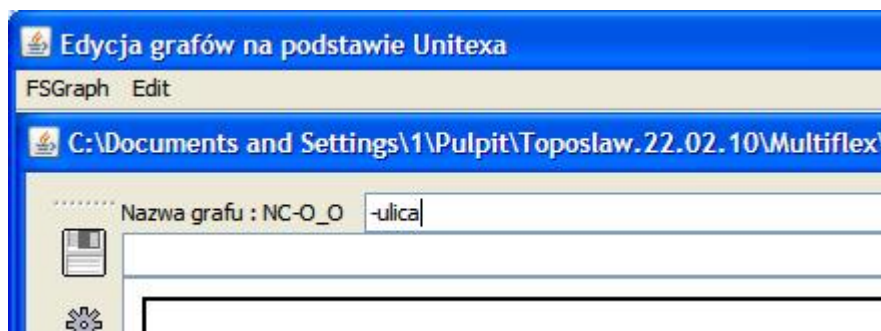
Okno edytora grafów zawiera podokno z edytowanym grafem - jest to spowodowane zaczerpnięciem edytora grafów z Unitexa. W przeciwieństwie jednak do Unitexa, nie można w Toposławie otworzyć więcej niż jednego podokna z grafem.

Istotną różnicą i udogodnieniem jest również to, że nad pudełkami zawierającymi zmienną postaci $\$numer$ (np. $\$1$) Toposław wyświetla odpowiedni człon aktualnie opracowywanej nazwy.

Krok 1 - Szkielet grafu

Toposław automatycznie tworzy podstawowy szkielet grafu, złożony z pudełek odpowiadających po kolei wszystkim członom nazwy, dla której nowy graf jest tworzony. Pudełka te połączone są ścieżką.

Krok 2 - Nazwa grafu

Ilustracja 21: Umieszczenie pola nazwy grafu

Nazwa grafu składa się z automatycznie generowanego prefiksu oraz opcjonalnie nadawanego przez użytkownika sufiksu.

Automatycznie generowany prefiks nazwy grafu

Prefiks nazwy jest automatycznie tworzony na podstawie cechy "Odmienność" członów aktualnie opracowywanej nazwy, wg następującej konwencji:

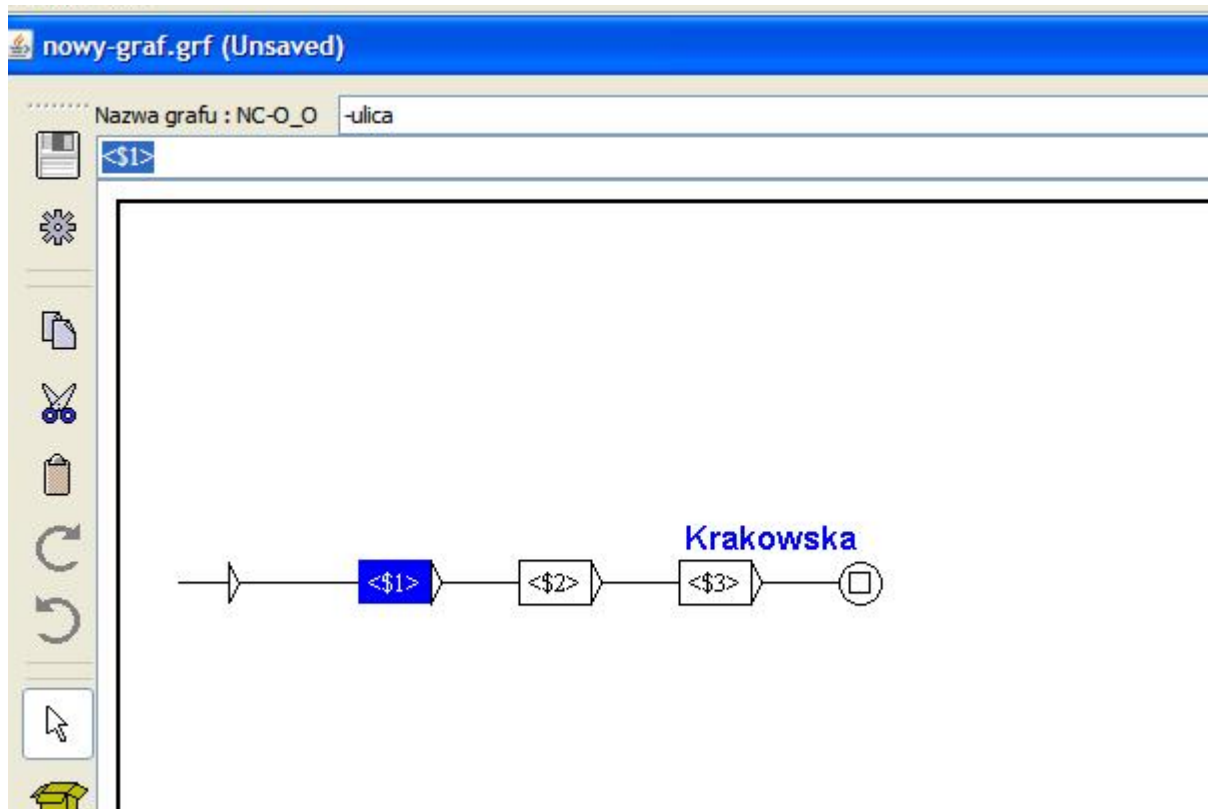
- początek zawsze "NC-"

następnie, w kolejności członów, dla członu nieodmiennego dodawana jest litera 'N', odmiennego 'O', spacji '_'.

Np. dla nazwy, w której kolejnymi członami są człony opisane jako Odmienny, spacja, Odmienny, Nieodmienny, Nieodmienny wygenerowany zostanie prefiks nazwy "NC-O_ONN".

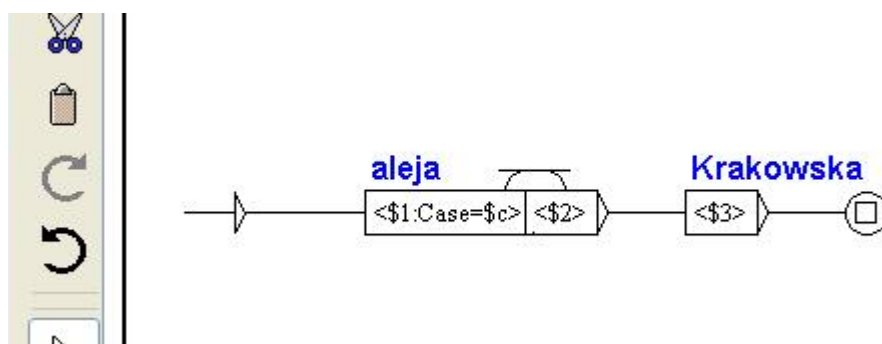
Prefiksu nie można zmienić ani usunąć. Prefiks jest generowany nie tylko w przypadku tworzenia nowego grafu, ale także w przypadku tworzenia nowego grafu na podstawie innego grafu oraz edycji grafu. W przypadku edycji grafu, prefiks zastąpi automatycznie odpowiednią liczbę liter w dotychczasowej nazwie, jeśli zmiany zostaną zapisane w trakcie edycji grafu (lub na koniec). Gdy prefiks nazwy wygenerowany przy otwieraniu grafu jest inny od tego, który był w nazwie grafu, Toposław uzna że nazwa została zmieniona i będzie pytał czy zapisać zmiany nawet jeśli żadne inne nie nastąpią.

Krok 3 - Edycja pudełek

Ilustracja 22: Pudełko wybrane do edycji i jego zawartość w polu edycji

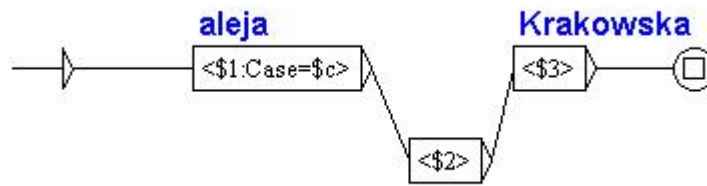
Pudełka odpowiadające członom aktualnie opracowywanej nazwy zawierają tylko podstawowe odwołanie do członu. W większości przypadków użytkownik chciałby dodać równania określające dozwolony sposób odmiany chociaż niektórych członów. W czasie tworzenia (edycji) grafu osiągnąć to można poprzez kliknięcie w żądane pudełko w standardowym trybie pracy edytora (gdy w panelu narzędzi edytora wybrana jest opcja kursora "strzałka"). Pudełko zostanie podświetlone, a w polu edycji zawartości pudełka, znajdującym się pod polem edycji nazwy grafu, pojawi się zawartość pudełka. Należy ją zedytować wg potrzeb i potwierdzić zmiany wciśnięciem klawisza 'Enter'.

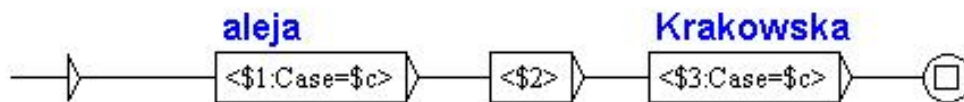
Ilustracja 23: Graf po dokonaniu edycji pierwszego pudełka

Krok 4 - Ułożenie pudełek

Jak widać na ilustracji, po zmianie zawartości pudełka uległo ono wydłużeniu i w wyniku tego graf jest nieczytelny. Sytuacji można zaradzić, klikając w pudełka i przeciągając je aż do osiągnięcia odpowiedniego układu graficznego.

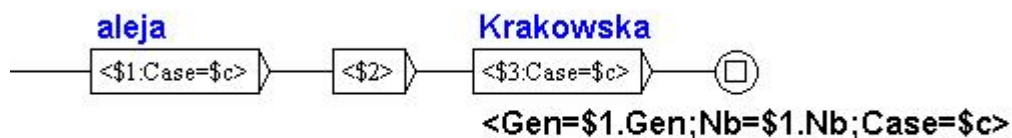
Ilustracja 24: Graf po przeciągnięciu drugiego pudełka

Ilustracja 25: Graf po dalszych przesunięciach w czytelnym układzie graficznym

Krok 5 - Definicja wyjścia grafu

Formuły, określające dane, który powinny być wyświetlane przy odmianie nazw z wykorzystaniem tworzonego grafu dotyczą całego grafu, dlatego nie znajdują się wewnątrz pudełek. Z przyczyn technicznych jednak trzeba wpisywać je w zawartości pudełek, po znaku / (ukośniku). W edytorze wyświetlane są wtedy pod pudełkiem, jak ilustruje przykład:

Ilustracja 26: Graf z formułami wyjścia pod trzecim pudełkiem

Krok 6 - Tworzenie nowych pudełek - tryb pracy edytora

Gdy potrzeba utworzyć nowe pudełka, czy to dlatego, że potrzebna jest alternatywna ścieżka w grafie, czy też dlatego, że graf wygląda nieczytelnie i trzeba użyć pustego pudełka by graf miał lepszy układ graficzny, należy przełączyć edytor w tryb dodawania pudełek.

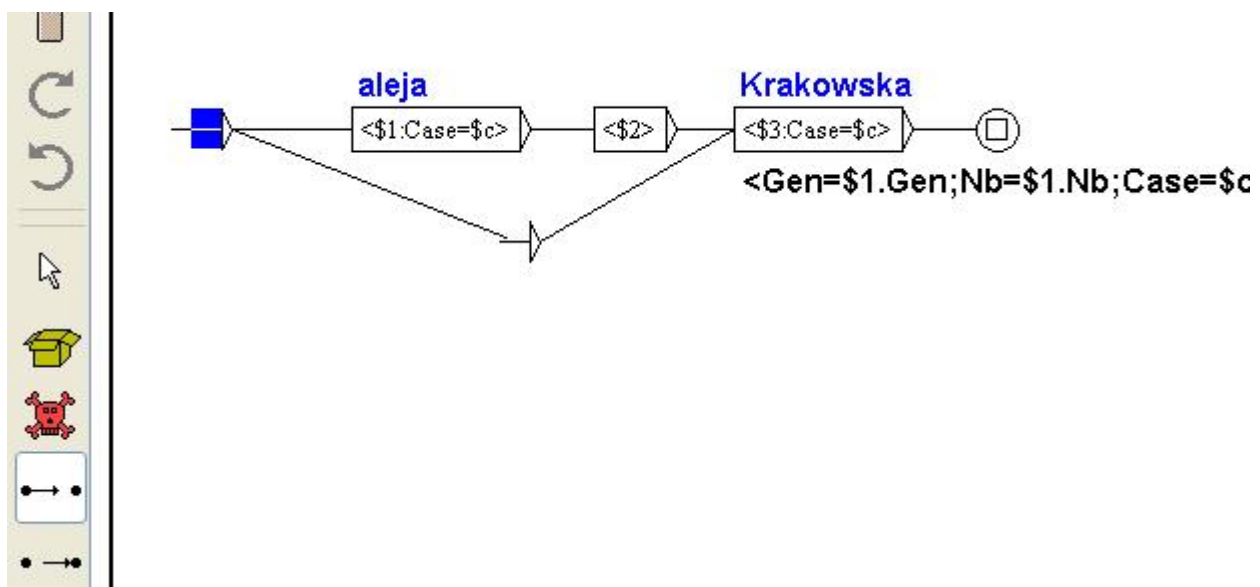

Ilustracja 27: Tryb dodawania pudełek jest włączony

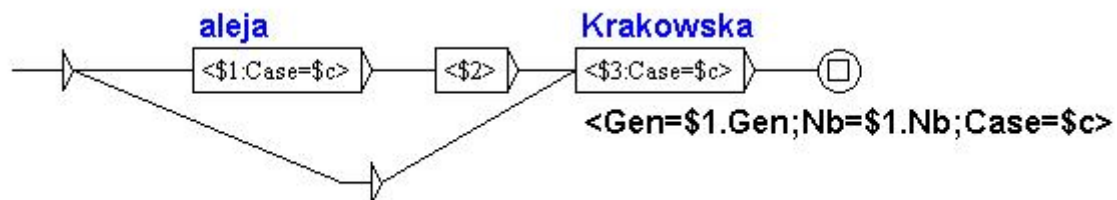
W tym trybie, kliknięcie w dowolne miejsce na ekranie edycji grafu utworzy nowe, puste i zaznaczone pudełko. Następne kliknięcia w dowolnym miejscu spowodują dodanie kolejnych pustych pudełek, od razu połączonych w ścieżkę.

Krok 7 - Łączenie pudełek w ścieżki

Pudełka niepołączone w ścieżki w trakcie ich tworzenia można oczywiście połączyć na inne sposoby. Można również je rozłączyć. W standardowym trybie należy wybrać pudełko, a następnie kliknąć w inne pudełko, by zostały połączone (jeśli nie są) lub rozłączone (jeśli wcześniej były połączone). Można też skorzystać z dodatkowych trybów edytora, które pozwalają w ten sam sposób łączyć lub rozłączać pudełka, ale są bardziej intuicyjne, gdyż w tych trybach za kursorem myszy podąża linia sugerująca łączenie pudełek. Jeden z nich pozwala łączyć wybrane pudełko z następnym, a drugi pozwala tworzyć krawędzie podążające do wybranego pudełka.

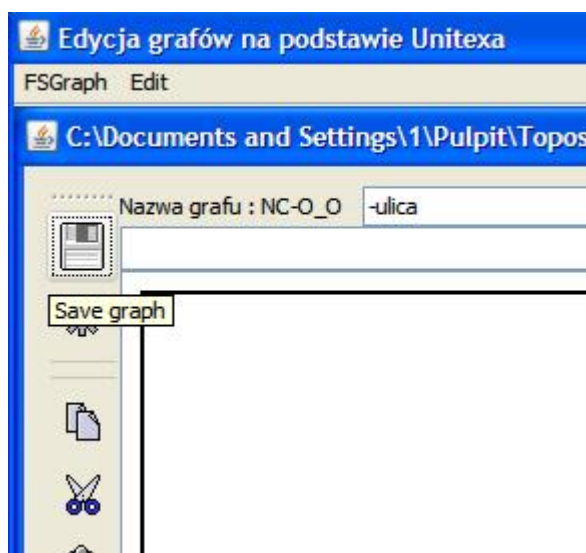
Ilustracja 28: Edytor grafów w trybie tworzenia ścieżki do następnego pudełka

Ilustracja 29: Graf po utworzeniu ścieżki

Krok 8 - Zapisywanie grafu

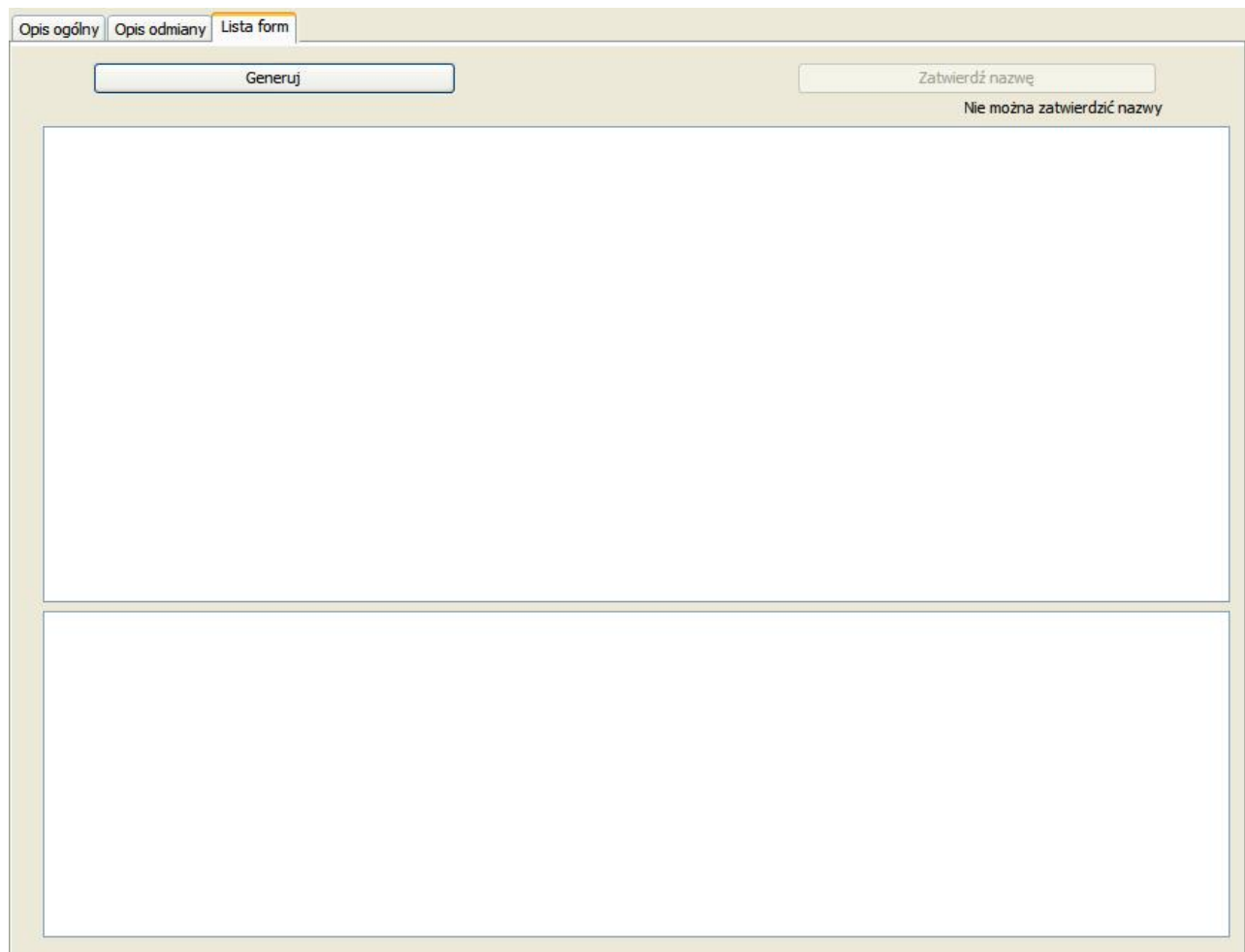
Graf zostaje automatycznie zapisany przy wychodzeniu z edytora (np. przez czerwony krzyżyk w prawym górnym rogu), jeśli to nowy graf (w przypadku edycji, Toposław zapyta o to czy zapisać zmiany). Poza tym, w dowolnym momencie można zapisać graf korzystając z odpowiedniej ikonki na panelu kontrolnym edytora.

Ilustracja 30: Ikona zapisania grafu

Sprawdzenie wyników odmiany nazwy oraz zakończenie jej opracowywania

W ostatniej zakładce, "Lista odmian", użytkownik może sprawdzić, jakie efekty daje odmiana nazwy wg opisu sporządzonego w poprzedniej części.

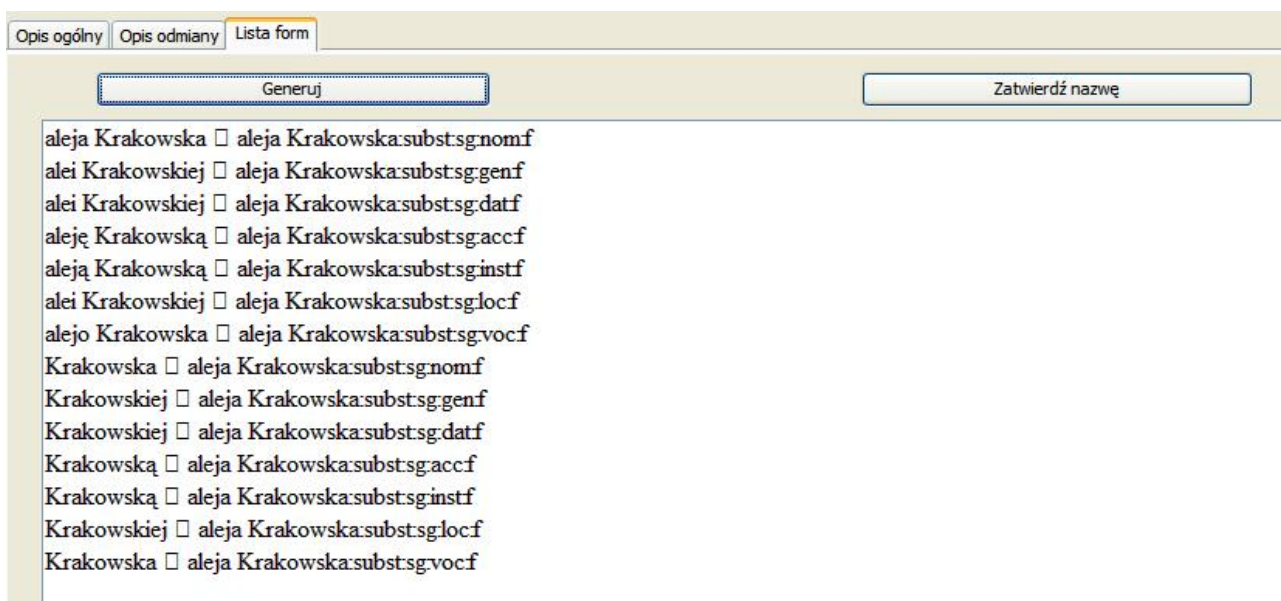

Ilustracja 31: Zakładka "Lista form"

Jeśli są spełnione warunki pozwalające przygotować listę form aktualnie opracowywanej nazwy (czyli wszystkie jej człony są opisane morfologicznie oraz został jej przypisany graf), przycisk *Generuj* będzie aktywny. Kliknięcie w niego spowoduje wykonanie odmiany przez Multiflexa i wyświetlenie przez Toposława listy odmienionych form aktualnie opracowywanej nazwy.

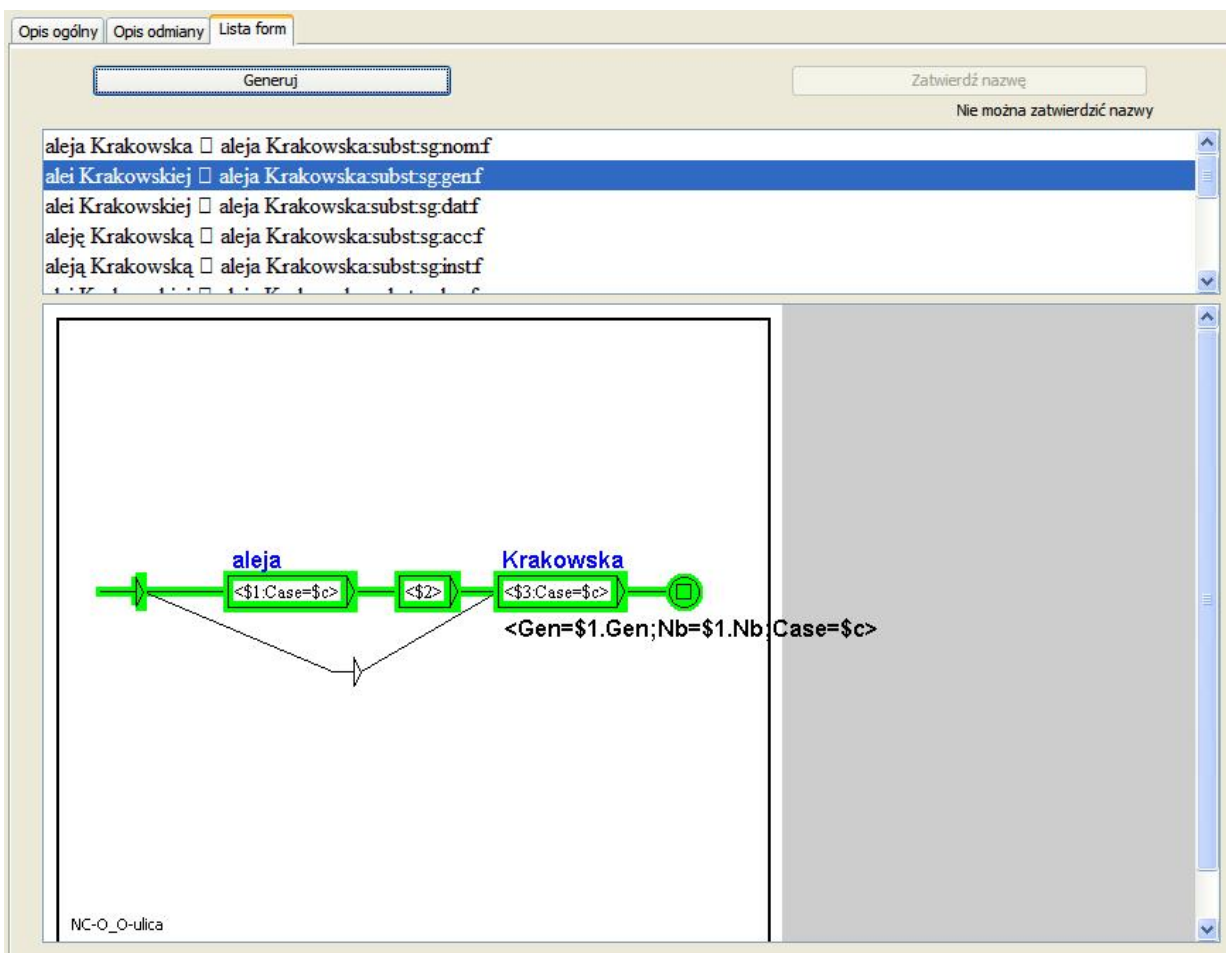
Ilustracja 32: Przycisk "Generuj"

Ilustracja 33: Lista wygenerowanych form nazwy "aleja Krakowska"

W każdej linii na liście wypisane jest forma oddzielona od swojego lematu i taga znakiem .

Jeśli użytkownik nie zmienił domyślnie włączonej w Topostawie opcji *Generuj ścieżki* w menu *Opcje*, po kliknięciu w jedną z form na liście, podgląd grafu odmiany przypisanego aktualnie opracowywanej nazwie zostanie wyświetlony pod listą form.

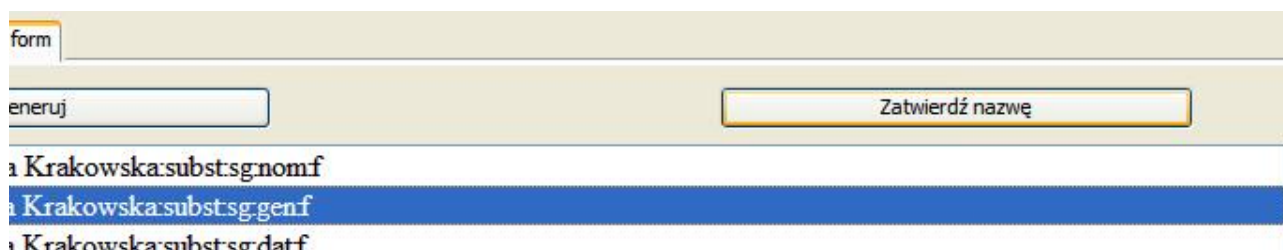

Ilustracja 34: Podgląd grafu odmiany z podświetloną ścieżką dla formy "alei Krakowskiej"

Co więcej, ścieżka w grafie odmiany, która posłużyła do wygenerowania wybranej na liście formy, zostanie podświetlona na zielono. Powinno to ułatwić znalezienie ewentualnych błędów w grafie.

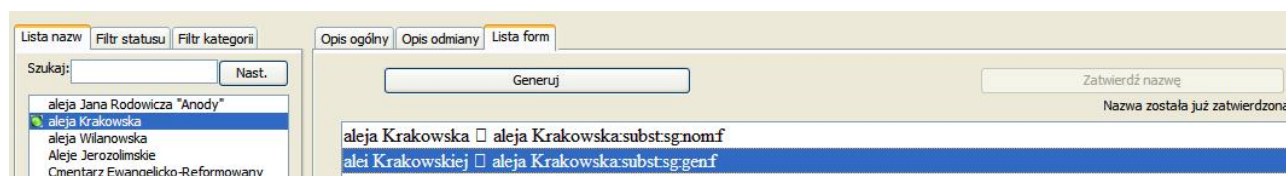
Formy na liście są pogrupowane według ścieżek grafu, które posłużyły do ich wygenerowania (tzn. wszystkie formy wygenerowane na podstawie 1 ścieżki są koło siebie).

Jeśli po wygenerowaniu form na liście użytkownik stwierdza, że zakończył opracowywanie, kliknięcie w przycisk *Zatwierdź nazwę* nadaje odpowiedni status aktualnej nazwie. Od tej pory na liście nazw przed tą nazwą będzie widniała zielona kropka.

Ilustracja 35: Przycisk "Zatwierdź nazwę" gotowy do użycia

Jeśli jednak nazwa nie może być zatwierdzona, np. z powodu braków w opisie, pod nieaktywnym przyciskiem będzie widoczny stosowny komunikat, wyjaśniający ten stan rzeczy.

Ilustracja 36: Zielona kropka przy nazwie "aleja Krakowska" na liście nazw oraz nieaktywny przycisk "Zatwierdź nazwę" wraz z komunikatem wyjaśniającym, że "Nazwa została już zatwierdzona".

Dalsze przykłady pracy nad słownikiem w Toposławie

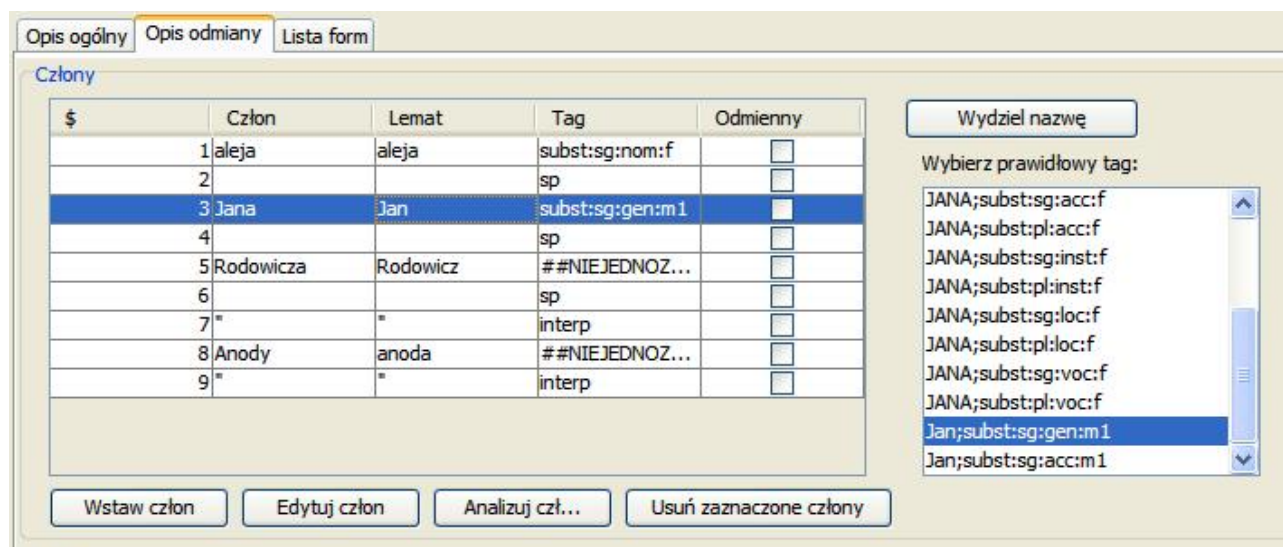
W poprzedniej części niniejszej dokumentacji zaprezentowany został najbardziej typowy sposób pracy z programem. Niemniej, istnieje kilka bardziej zaawansowanych przypadków użycia Toposława, z którymi użytkownik prawdopodobnie będzie chciał skorzystać. Zostaną one zaprezentowane poniżej.

Wydzielanie nazw

Jeśli użytkownik chce wykorzystać jakąś część jednostki wieloczłonowej w wielu nazwach (lub chcemy tworzyć bardziej skomplikowanego grafu dla wielu nazw zawierających podobne pod względem odmiany podnazwy), np. imiona i nazwiska patronów ulic, Toposław to umożliwia. Zaprezentowany zostanie krok po kroku sposób wydzielania zagnieżdżonej nazwy na przykładzie nazwy *aleja Jana Rodowicza "Anody"*, z której chcielibyśmy uzyskać patrona jako osobną nazwę i w opisie alei odwoływać się tylko do zagnieżdżenia.

Krok 1 - ustalenie lematów

Użytkownik przechodzi do zakładki *Opis odmiany* i dla każdego członu, który nie ma ustalonego lematu (####BRAK#### lub ###NIEJEDNOZNACZNY###), wybiera lub wpisuje odpowiedni lemat. Jest to ważne, ponieważ Toposław skorzysta z lematów dla ustalenia formy hasłowej nowej nazwy. Tagi nie są istotne przy wydzielaniu, więc możemy pozostawić je niejednoznacznymi.

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmienny
1	aleja	aleja	subst:sg:nom:f	☐
2			sp	☐
3	Jana	Jan	subst:sg:gen:m1	☐
4			sp	☐
5	Rodowicza	Rodowicz	##NIEJEDNOZ...	☐
6			sp	☐
7	"	"	interp	☐
8	Anody	anoda	##NIEJEDNOZ...	☐
9	"	"	interp	☐

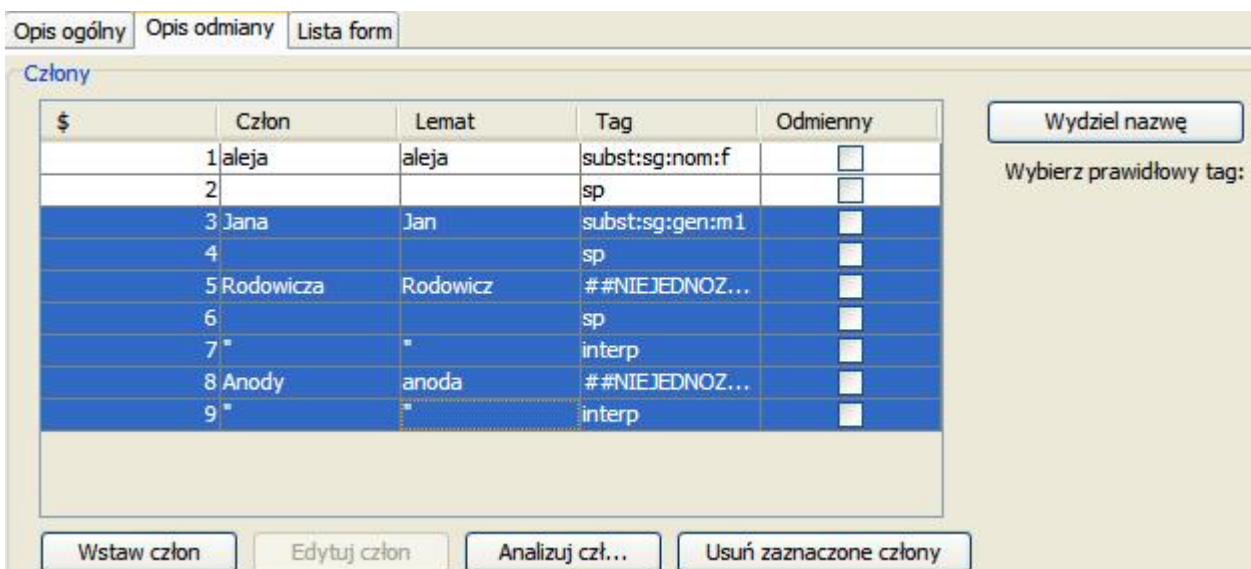
Wybierz prawidłowy tag:

- JANA;subst:sg:acc:f
- JANA;subst:pl:acc:f
- JANA;subst:sg:inst:f
- JANA;subst:pl:inst:f
- JANA;subst:sg:loc:f
- JANA;subst:pl:loc:f
- JANA;subst:sg:voc:f
- JANA;subst:pl:voc:f
- Jan;subst:sg:gen:m1
- Jan;subst:sg:acc:m1

Ilustracja 37: Człony nazwy *aleja Jana Rodowicza "Anody"* po ustaleniu lematów

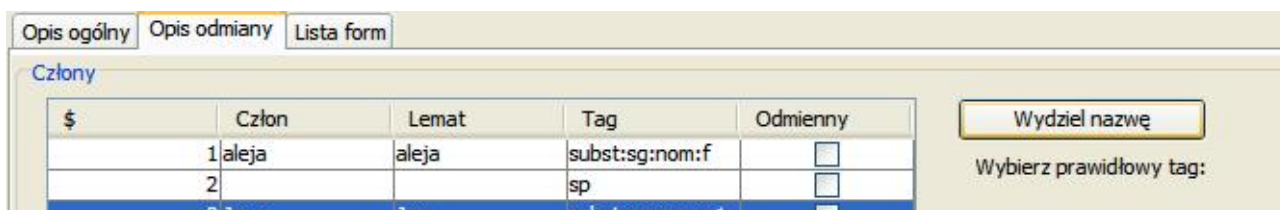
Krok 2 - wybór członów do utworzenia nowej nazwy

Po ustaleniu lematów, należy wybrać członów, które mają utworzyć nową nazwę. Wiele członów wybiera się poprzez klikanie przytrzymując klawisz Shift lub Ctrl.

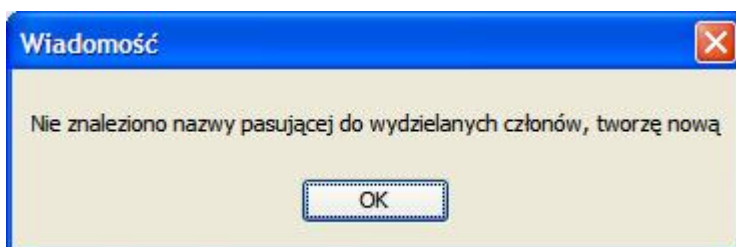
Ilustracja 38: Człony wybrane do utworzenia nowej, wydzielonej nazwy

Krok 3 - Przycisk *Wydziel nazwę*

Ilustracja 39: Przycisk "Wydziel nazwę" gotowy do użycia

Mając wybrane odpowiednie człony, użytkownik klika przycisk *Wydziel nazwę*. Toposław przeszuka wtedy słownik w poszukiwaniu nazwy pasującej do wydzielanych członów (sprawdzając zarówno formę hasłową jak i lematy członów). Jeśli znajdzie taką, poinformuje o tym i użytkownik będzie mógł od razu przejść do kroku 5. W przeciwnym wypadku, Toposław wyświetli następujący komunikat:

Ilustracja 40: Komunikat informujący o braku odpowiedniej nazwy w słowniku

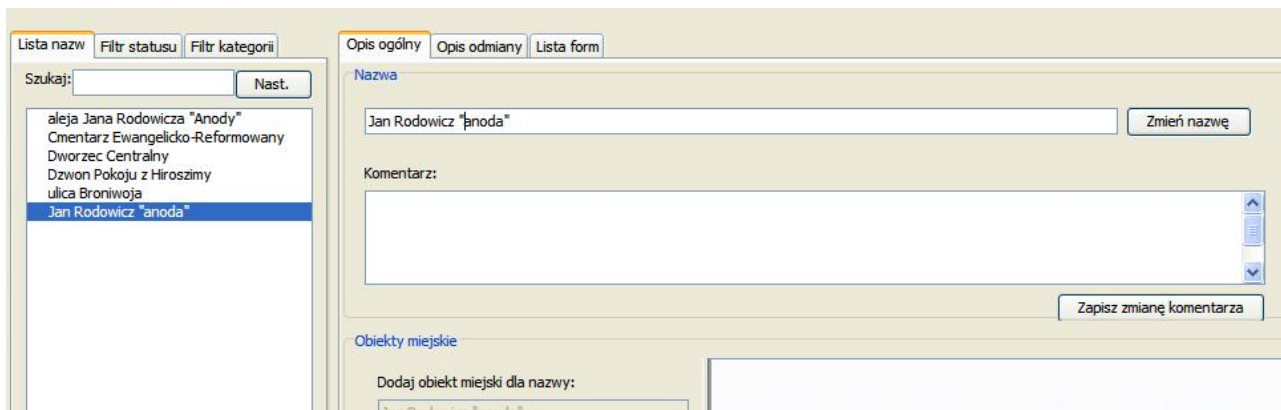
i doda nową nazwę do słownika.

Krok 4 - Opracowanie nowej nazwy

Nowopowstała nazwa pojawi się na końcu listy nazw w słowniku.

W przypadku przykładowej nazwy, forma hasłowa automatycznie wygenerowana przez Toposława jest nieodpowiednia, gdyż pseudonim *Anoda* powinien rozpoczynać się wielką literą. Trzeba to

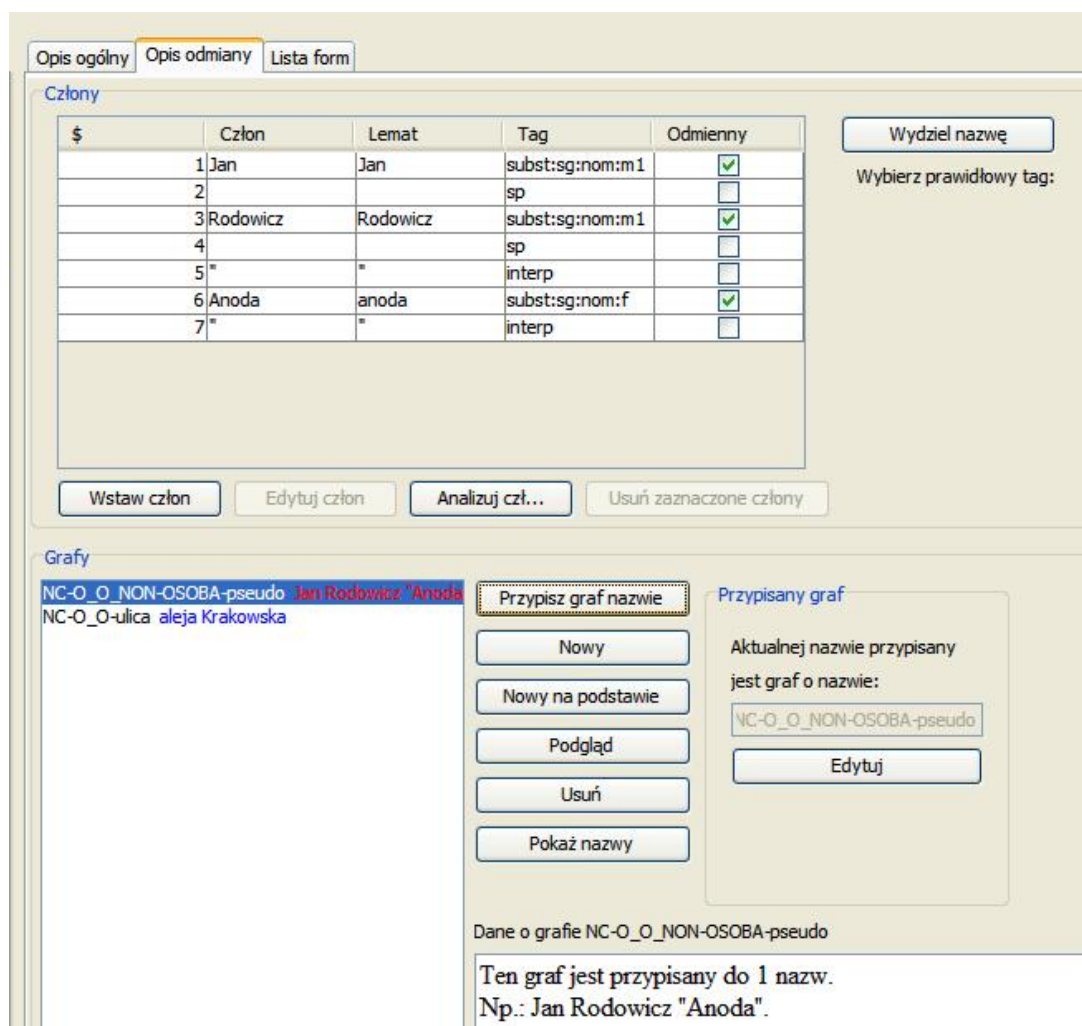
poprawić.

Ilustracja 41: Poprawianie nowopowstałej wydzielonej nazwy

Nie należy przy tym obawiać się, że Toposław nie będzie wiedział, że to jest nazwa zagnieżdżona w oryginalnej. Program to zapamięta.

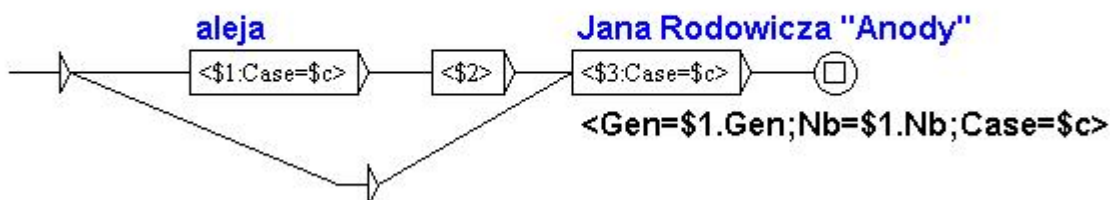
Po poprawieniu i opisaniu sposobu odmiany nowej nazwy (łącznie ze stworzeniem grafu, jeśli nie ma odpowiedniego), można wrócić do oryginalnej nazwy. Oczywiście można też w pierw zatwierdzić wydzieloną nazwę.

Ilustracja 42: Wydzielona nazwa została opisana przez użytkownika

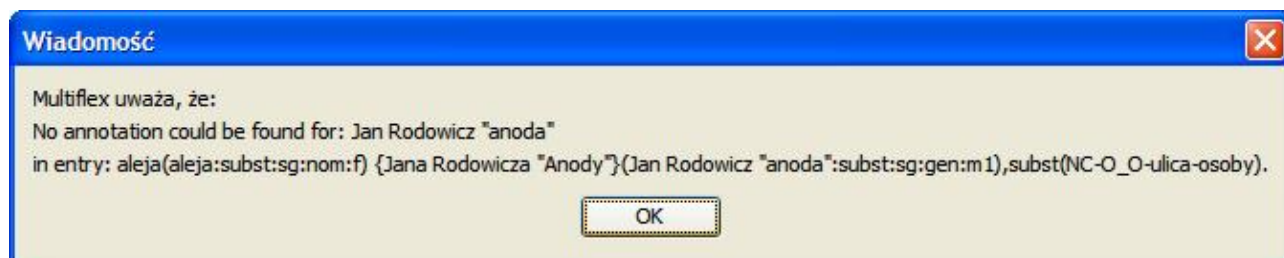
Toposław co prawda nie narzuca takiej kolejności działania w trakcie wydzielania nazw, tzn. krok 5 można wykonać w opisanej tu kolejności, jak i na samym końcu pracy z wydzieloną nazwą, ale w ten sposób uniknie się czytania komunikatów o błędach wywołanych próbami odmienienia nazwy z nieopisanymi zagnieżdżeniami.

Krok 5 - Powrót do oryginalnej nazwy

Ilustracja 43: Dzięki wydzieleniu skomplikowanej zagnieżdżonej nazwy graf odmiany oryginalnej nazwy jest znacznie prostszy niż mógłby być, a także można go wykorzystać w wielu innych nazwach, które mają podobną, ale nie identyczną budowę

Po powrocie do oryginalnej nazwy należy dokończyć jej opis w standardowy sposób (w tym wybrać tag dla zagnieżdżonego członu - Toposław proponuje wszystkie tagi wszystkich członów, które wchodzi w skład nowego, wydzielonego członu). Niestety, próba odmiany takiej nazwy może zakończyć się niepowodzeniem z przyczyn niespotykanych w nazwach bez zagnieżdżeń.

Ilustracja 44: Komunikat o błędzie niespotykany w nazwach bez zagnieżdżeń

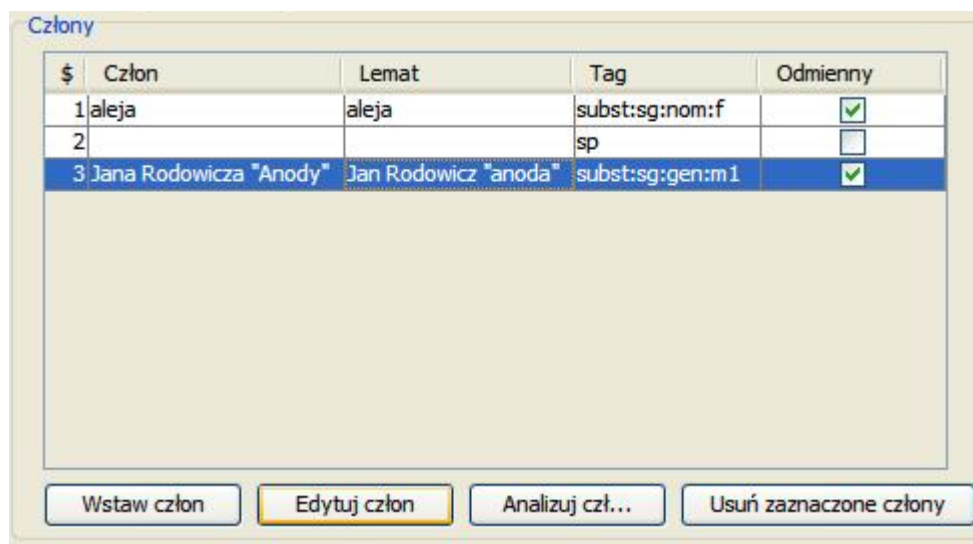
Wynik on z tego, że zmieniliśmy literę w wydzielonej nazwie na wielką w słowie *Anoda*, a tymczasem w lemacie zagnieżdżonego członu widnieje nadal forma ze słowem *anoda*.

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmienny
1	aleja	aleja	subst:sg:nom:f	☒
2			sp	☐
3	Jana Rodowicza "Anody"	Jan Rodowicz "anoda"	subst:sg:gen:m1	☒

Ilustracja 45: Lemat sprawiający problemy

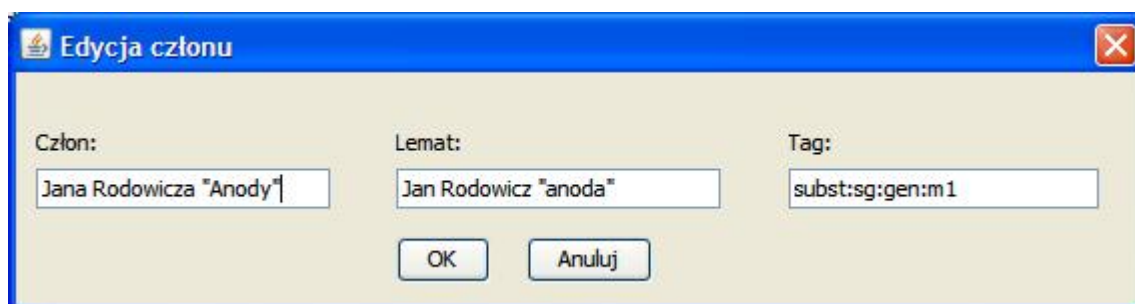
Wystarczy to poprawić, a wszystko będzie już działało poprawnie.

W tym celu, trzeba skorzystać z przycisku *Edytuj człon*.

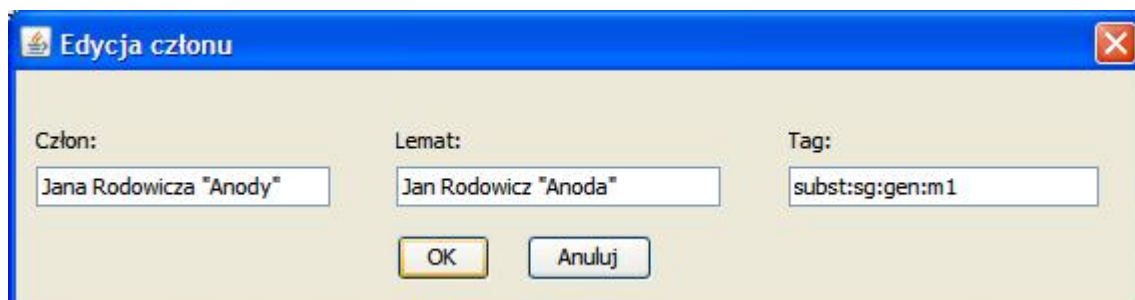
Ilustracja 46: Przycisk "Edytuj człon" gotowy do użycia

Wywoła on okno dialogowe, w którym można zmienić wszystkie elementy tekstowe wybranego członu nazwy.

Ilustracja 47: Okno edycji członu

Należy tu poprawić wielkość litery w słowie *anoda* w lemacie.

Ilustracja 48: Okno edycji członu po poprawieniu lematu

Po dokonaniu niezbędnych poprawek, *aleja Jana Rodowicza "Anody"* odmienia się bez przeszkód.

Opis ogólny Opis odmiany **Lista form**

Generuj Zatwierdź nazwę

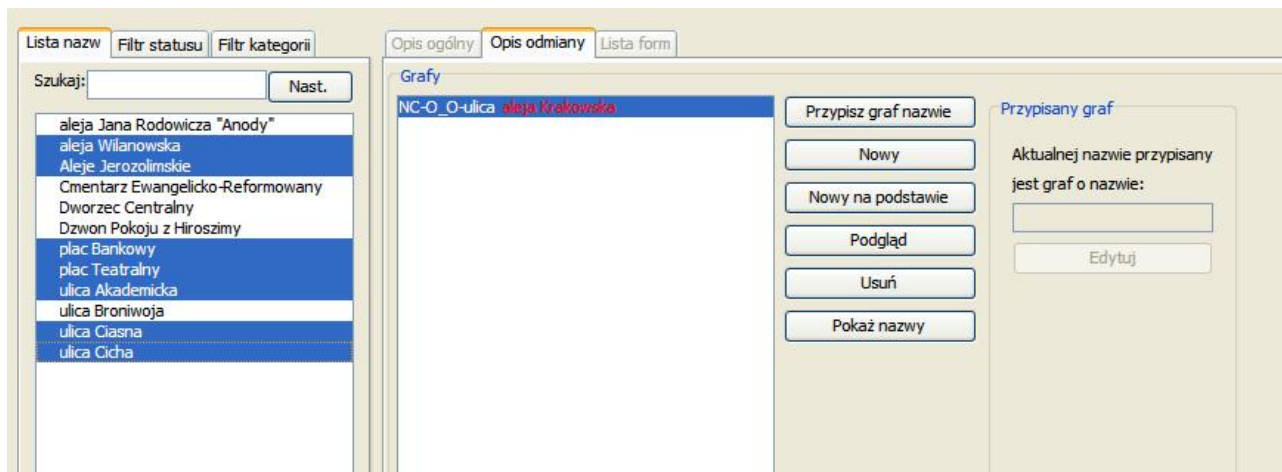
aleja Jana Rodowicza Anody □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja Jana "Anody" Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja Jana Anody Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja J. Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja J. Rodowicza "Anody" □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja J. Rodowicza Anody □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja J. "Anody" Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 aleja J. Anody Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:nomf
 alei Jana Rodowicza Anody □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei Jana "Anody" Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei Jana Anody Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei J. Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei J. Rodowicza "Anody" □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei J. Rodowicza Anody □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei J. "Anody" Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf
 alei J. Anody Rodowicza □ aleja Jana Rodowicza "Anody":subst:sg:genf

aleja(aleja.0:sg:nomf) {Jana Rodowicza "Anody"}(Jan Rodowicz
 "Anoda".NC-O_O_NON-OSOBA-pseudo:sg:genm1),subst(NC-O_O-ulica-osoby)

Ilustracja 49: Odmiana oryginalnej nazwy po opracowaniu zagnieżdżenia i niezbędnych poprawkach

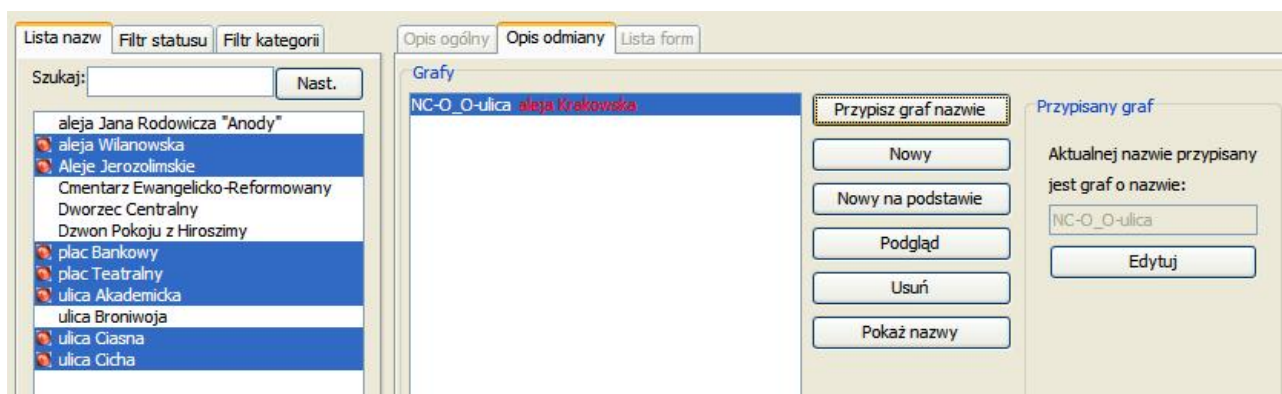
Opracowywanie grupy nazw

Większość działań w Toposławie wymaga indywidualnego podejścia do opracowywanych nazw, ale pewne jest że bardzo wiele nazw będzie korzystało z tego samego grafu odmiany. Z tego powodu, Toposław pozwala pracować na grafach dla wielu nazw naraz. By wybrać wiele nazw na liście nazw, należy klikać trzymając wciśnięty klawisz Shift (jeśli interesujące nas nazwy znajdują się na liście jedna po drugiej bez żadnych przerw) lub Ctrl (jeśli chcemy mieć dowolność w wyborze nazw).

Ilustracja 50: Praca na grupie nazw

Jak widać na ilustracji, tylko sekcja *Grafy* w zakładce *Opis Odmiany* jest aktywna i widoczna w trakcie pracy nad grupą nazw. Pozwala to na przypisywanie, tworzenie nowych, podglądanie i edycję grafów dla całej grupy.

Ilustracja 51: Graf został przypisany całej grupie nazw

Przeglądanie nazw, do których jest przypisany wybrany graf

Użytkownik być może zechce zobaczyć wszystkie nazwy, do których jest przypisany jakiś konkretny graf. W tym celu należy użyć przycisku *Pokaż nazwy* w zakładce *Opis odmiany*.

The screenshot shows a software interface with two main panels. The left panel, titled 'Lista nazw', contains a search bar and a list of names. The right panel, titled 'Opis odmiany', contains a table of graph members and a list of graphs.

Lista nazw

Szukaj: Nast.

- aleja Jana Rodowicza "Anody"
- Cmentarz Ewangelicko-Reformowany
- Dworzec Centralny
- Dzwon Pokoju z Hiroszimy
- ulica Broniwoja
- Jan Rodowicz "Anoda"

Opis odmiany

Człony

\$	Człon	Lemat	Tag	Odm
1	ulica	ulica	subst:sg:nom:f	
2			sp	
3	Broniwoja	Broniwoj	##NIEJEDNOZ...	

Wstaw człon Edytuj człon Analizuj czł... Usuń zaznaczone

Grafy

- NC-O_O_NON-OSOBA-pseudo Jan Rodowicz "Anoda"
- NC-O_O-ulica **aleja Krakowska**
- NC-O_O-ulica-osoby aleja Jana Rodowicza "Anody"

Przypisz graf nazwie

Nowy

Nowy na podstawie

Podgląd

Usuń

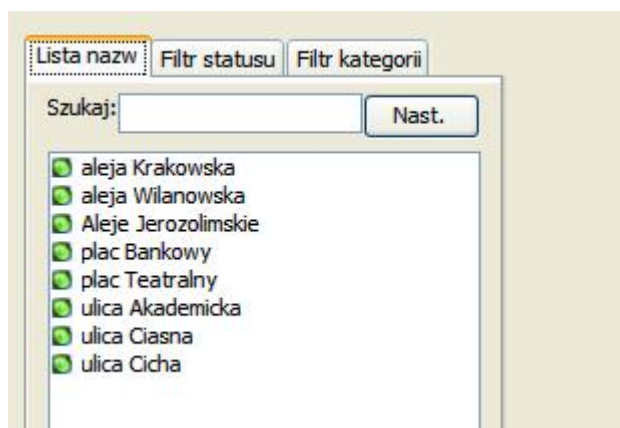
Pokaż nazwy

Dane o grafie NC-O_O-ulica

Ten graf jest przypisany

Ilustracja 52: Przycisk "Pokaż nazwy" gotowy do użycia dla grafu "NC-O_O-ulica" przy przefiltrowanej liście nazw

Po użyciu tego przycisku, lista nazw będzie ignorować normalne filtry i wyświetli tylko i wyłącznie nazwy, do których przypisany jest wybrany graf odmiany.

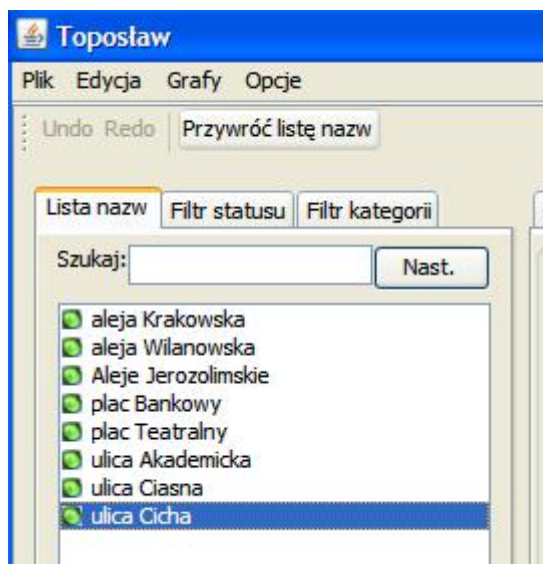

Ilustracja 53: Lista nazw po użyciu przycisku "Pokaż nazwy"

Ilustracja 54: Jak widać, do wszystkich nazw przypisany jest jeden graf

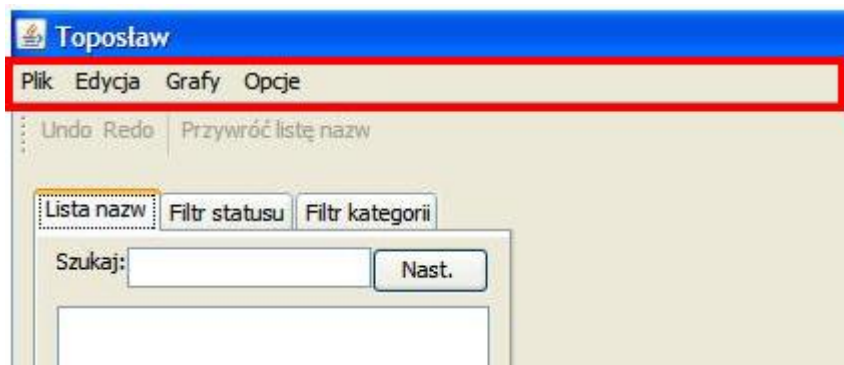
W pewnym momencie użytkownik zapewne zechce wrócić do standardowej listy nazw. W tym celu należy użyć przycisku *Przywróć listę nazw* na pasku narzędzi.

Ilustracja 55: Przycisk "Przywróć listę nazw" gotowy do użycia

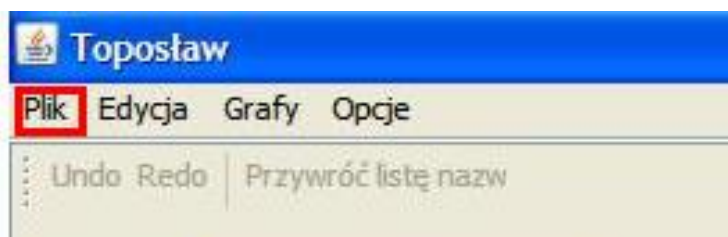
Opis działania wszystkich elementów interfejsu

Pasek menu

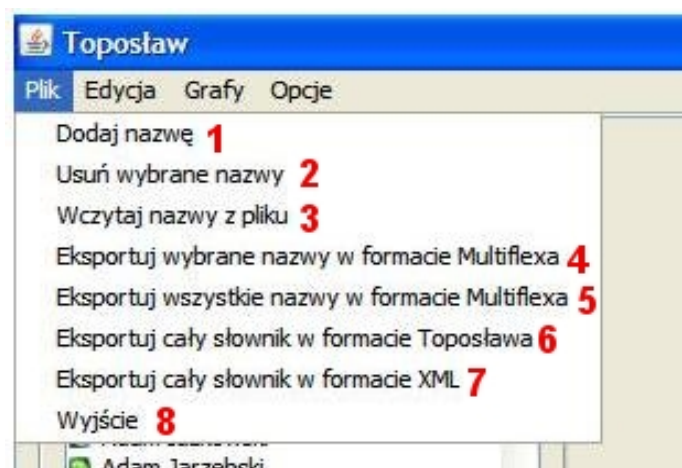

Ilustracja 56: Umieszczenie paska menu

Menu „Plik”

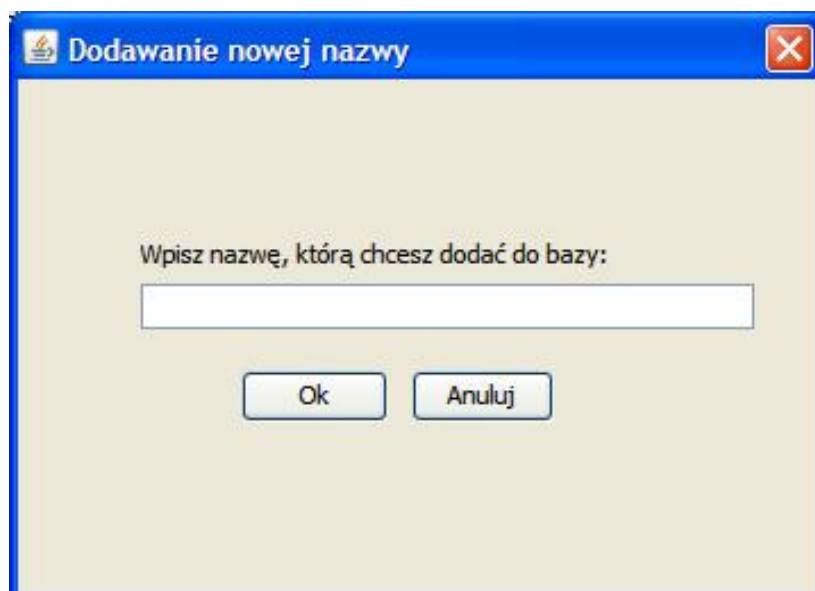
Ilustracja 57: Umieszczenie menu "Plik" na pasku menu

Ilustracja 58: Zawartość menu "Plik"

1 Opcja „Dodaj nazwę”

Wyświetla okno dialogowe pozwalające wpisać nazwę, która ma być dodana do słownika.

Ilustracja 59: Okno dodawania nowej nazwy do słownika

2 Opcja „Usuń wybrane nazwy”

Po wybraniu tej opcji nazwy zaznaczone na liście nazw zostaną usunięte ze słownika. Ta zmiana może być cofnięta.

3 Opcja „Wczytaj nazwy z pliku”

Wyświetla okno pozwalające wybrać plik tekstowy, z którego zostaną wczytane nazwy do słownika. Zawartość pliku tekstowego jest interpretowana jako jedna nazwa w każdej linii.

4 Opcja „Eksportuj wybrane nazwy w formacie Multiflexa”

Po wybraniu tej opcji wyświetlone zostanie okno zapisu do pliku. Należy wybrać w nim umiejscowienie i nazwę pliku, do którego nastąpi eksport.

Następnie wybrane nazwy zostaną wyeksportowane do wybranego pliku w formacie wejściowym Multiflexa.

5 Opcja „Eksportuj wszystkie nazwy w formacie Multiflexa”

Po wybraniu tej opcji wyświetlone zostanie okno zapisu do pliku. Należy wybrać w nim umiejscowienie i nazwę pliku, do którego nastąpi eksport.

Następnie wszystkie nazwy zostaną wyeksportowane do wybranego pliku w formacie wejściowym Multiflexa.

6 Opcja „Eksportuj cały słownik w formacie Toposława”

Po wybraniu tej opcji wyświetlone zostanie okno zapisu do pliku. Należy wybrać w nim umiejscowienie i nazwę pliku, do którego nastąpi eksport.

Następnie cały słownik zostanie wyeksportowany do wybranego pliku w formacie bazy danych Toposława, tym samym co plik Słownik w katalogu Toposława.

7 Opcja „Eksportuj cały słownik w formacie XML”

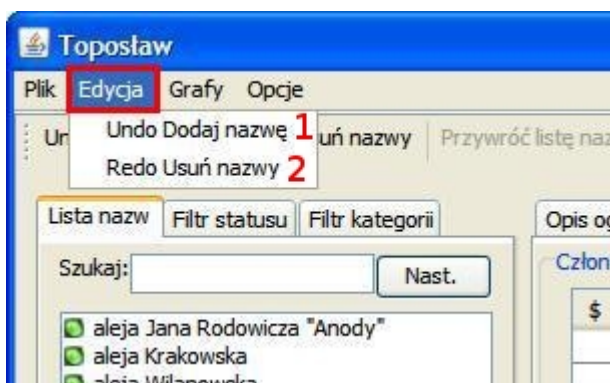
Po wybraniu tej opcji wyświetlone zostanie okno zapisu do pliku. Należy wybrać w nim umiejscowienie i nazwę pliku, do którego nastąpi eksport.

Następnie cały słownik zostanie wyeksportowany do wybranego pliku w formacie XML.

8 Opcja „Wyjście”

Wyjście z programu. Stan pracy zostaje automatycznie zapisany.

Menu „Edycja”

Ilustracja 60: Umieszczenie menu "Edycja" i jego zawartość

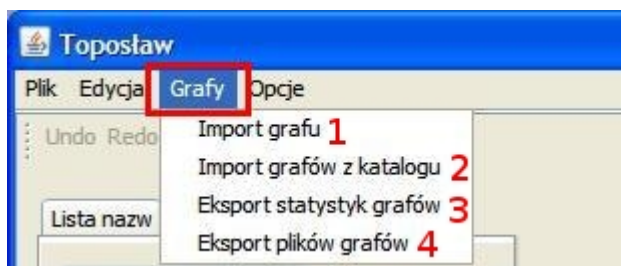
1 Opcja „Cofnij”

Cofa ostatnią zmianę opisu nazwy (w tekście opcji pojawi się opis, jaka to była zmiana).

2 Opcja „Ponów”

Ponawia ostatnią zmianę opisu nazwy (w tekście opcji pojawi się opis, jaka to była zmiana).

Menu „Grafy”

Ilustracja 61: Umieszczenie menu "Grafy" i jego zawartość

1 Opcja „Import grafu z pliku”

Po wybraniu tej opcji wyświetli się okno wyboru pliku. Po wybraniu pliku z rozszerzeniem .grf graf zawarty w tym pliku zostanie dodany do słownika.

2 Opcja „Import grafów ze słownika”

Po wybraniu tej opcji wyświetli się okno wyboru pliku. Po wybraniu pliku ze słownikiem stworzonym w innej kopii programu, wszystkie grafy występujące w drugim słowniku zostaną dodane do aktualnie opracowywanego słownika.

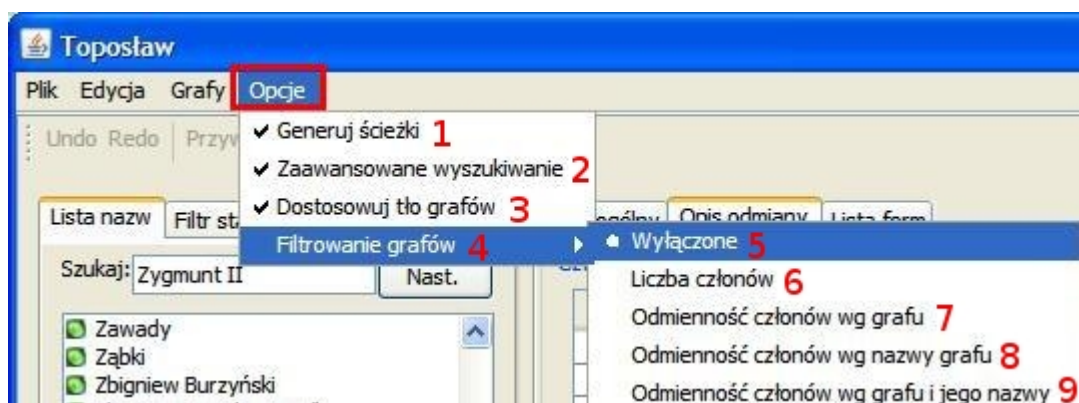
3 Opcja „Eksport statystyk grafów”

Po wybraniu tej opcji wyświetli się okno wyboru pliku. Po wybraniu pliku tekstowego lub wpisaniu nazwy nowego pliku, statystyki dotyczące grafów zostaną wypisane do tego pliku.

4 Opcja „Eksport plików grafów”

Po wybraniu tej opcji wyświetli się okno wyboru katalogu (folderu). Po wybraniu katalogu, wszystkie grafy występujące w słowniku zostaną wyeksportowane w postaci plików .grf i .fst2 do wybranego katalogu.

Menu „Opcje”

Ilustracja 62: Umieszczenie menu "Opcje" i jego zawartość

1 Opcja „Generuj ścieżki”

Gdy ta opcja jest wybrana (zaznaczona), przy kliknięciu na formę wygenerowaną przez program na liście odmian pod tą listą wyświetli się podgląd grafu wraz z podświetloną ścieżką, wg której została wygenerowana wybrana forma. Gdy opcja jest wyłączona, nic się tam nie wyświetli, ale za to generacja form może trwać trochę krócej.

2 Opcja „Zaawansowane wyszukiwanie”

Gdy ta opcja jest wybrana (zaznaczona), wyszukiwanie na liście nazw i obiektów miejskich dopasowuje wyszukiwany tekst w dowolnym miejscu nazwy (także w środku). Gdy opcja jest wyłączona, wyszukiwanie będzie szybsze, ale szukany tekst będzie dopasowywany tylko od początku nazwy.

3 Opcja „Dostosowuj tło grafów”

Gdy ta opcja jest włączona (zaznaczona), grafy w podglądzie grafów (np. w przypadku podświetlania ścieżek) będą miały (białe) tło automatycznie dopasowywane do wielkości grafów. W przeciwnym wypadku będą miały tło takie, jak ustalił twórca grafu.

4 Podmenu „Filtrowanie grafów”

W tym podmenu można wybrać opcje kontrolujące to, w jaki sposób lista grafów, które Toposław wyświetla na liście grafów, zostaje dopasowana do aktualnie opracowywanej nazwy. Dzięki temu użytkownik może mieć ułatwiony wybór grafu do przypisania dla danej nazwy, szczególnie wtedy, gdy słownik zawiera już dużą ilość grafów.

5 Opcja "Wyłączone"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław nie filtruje grafów, wszystkie grafy znajdujące się w słowniku są wyświetlane na liście grafów niezależnie od parametrów aktualnie opracowywanej nazwy.

6 Opcja "Liczba członów"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław wyświetla tylko te grafy, w których występują pudełka odpowiadające takiej liczbie członów, jaką zawiera aktualnie opracowywana nazwa.

7 Opcja "Odmiennosc członów wg grafu"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław wyświetla tylko te grafy, w których występują pudełka odpowiadające takiej liczbie członów, jaką zawiera aktualnie opracowywana nazwa oraz w pudełkach odpowiadających członom oznaczonym jako nieodmienne lub spacje nie ma żadnych równań, a dla każdego członu oznaczonego jako odmienny istnieje pudełko, w którym znajduje się jakieś równanie.

8 Opcja "Odmiennosc członów wg nazwy grafu"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław wyświetla tylko te grafy, w których występują pudełka odpowiadające takiej liczbie członów, jaką zawiera aktualnie opracowywana nazwa oraz istnieje odpowiedniość pomiędzy nazwą grafu a odmiennością członów nazwy, polegająca na tym, że dla nieodmiennych członów w prefiksie nazwy (po "NC-") znajduje się litera *N*, dla spacji znajduje się _ (podkreślenie), a dla członów odmiennych litera *O*. Np. dla nazwy, której człony po kolei są następującej odmienności:

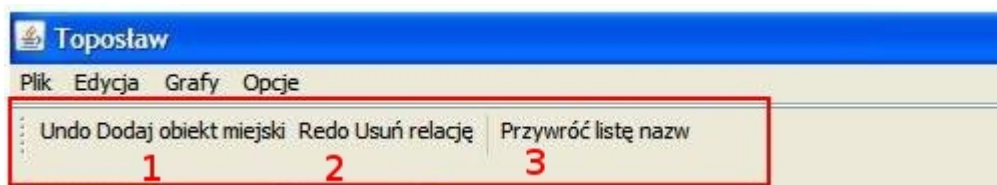
1 - odmienny, 2 - spacja, 3 - nieodmienny, 4 - nieodmienny, 5 - nieodmienny wyświetlone zostaną grafy o prefiksie nazwy NC-O_NNN.

9 Opcja "Odmiennosc członów wg grafu i jego nazwy"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław wyświetla tylko te grafy, które zostałyby wyświetlone zarówno gdyby była zaznaczona opcja "Odmiennosc członów wg nazwy grafu", jak i "Odmiennosc członów wg grafu".

Pasek narzędzi

Opcje dostępne na pasku narzędzi działają tak samo jak te w menu „Edycja”.

Ilustracja 63: Umiejscowienie paska narzędzi i jego zawartość

1 Przycisk „Cofnij”

Cofa ostatnią zmianę opisu nazwy (w tekście opcji pojawi się opis, jaka to była zmiana).

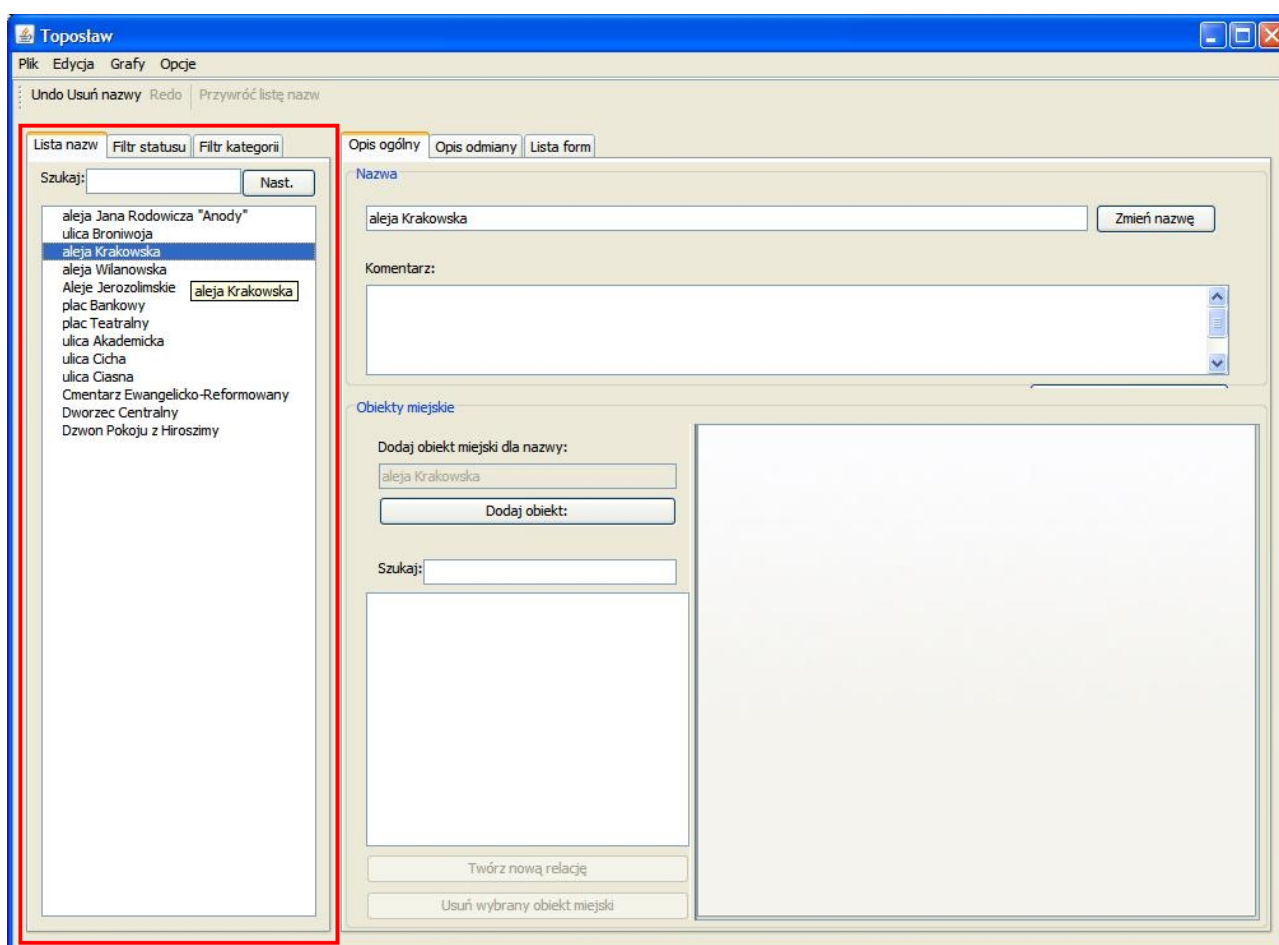
2 Przycisk „Ponów”

Ponawia ostatnią zmianę opisu nazwy (w tekście opcji pojawi się opis, jaka to była zmiana).

3 Przycisk „Przywróć listę nazw”

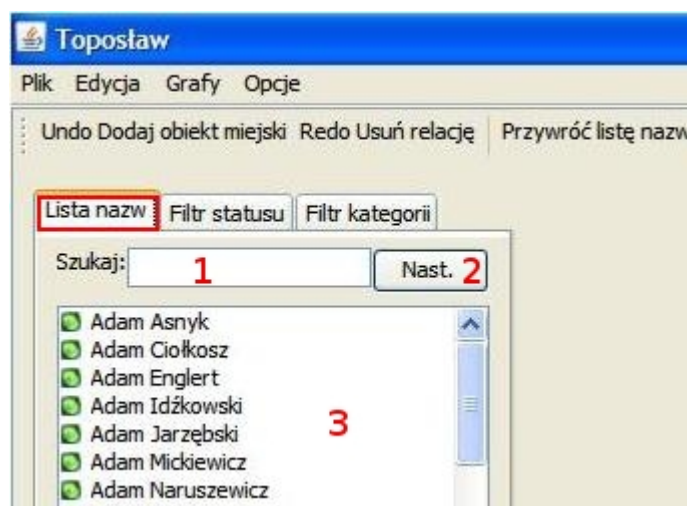
Ten przycisk jest aktywny wtedy i tylko wtedy, gdy lista nazw została zmieniona przy pomocy niestandardowego elementu interfejsu (tzn. innego niż tych, które znajdują się w zakładkach typu "Filtry") - np. przycisku "Pokaż nazwy" przy liście grafów. Przycisk ten przywraca listę nazw do zwyczajnego stanu (kontrolowanego przez filtry).

Panel listy nazw

Ilustracja 64: Umieszczenie panelu listy nazw w Toposławie

Zakładka „Lista nazw”

Ilustracja 65: Umieszczenie zakładki "Lista nazw" i jej zawartość

W tej zakładce można wybrać nazwę (lub ich grupę) do opracowywania.

1 Pole tekstowe „Szukaj:”

Po wpisaniu jakiegoś tekstu w to pole tekstowe, Toposław zaznaczy najbliższą nazwę, która pasuje do wpisanego tekstu i przesunie widok na liście na nią. Dopasowywanie nazwy jest wrażliwe na wielkość liter. Tekst wpisany w to pole zostaje dopasowany na dowolnej pozycji tekstu nazwy, chyba, że opcja "Zaawansowane wyszukiwanie" w menu *Opcje* jest wyłączona.

2 Przycisk „Nast.”

Po kliknięciu w ten przycisk, Toposław znajdzie następną nazwę pasującą do tekstu aktualnie wpisanego w pole tekstowe "Szukaj:" i przewinie do niej widok listy nazw.

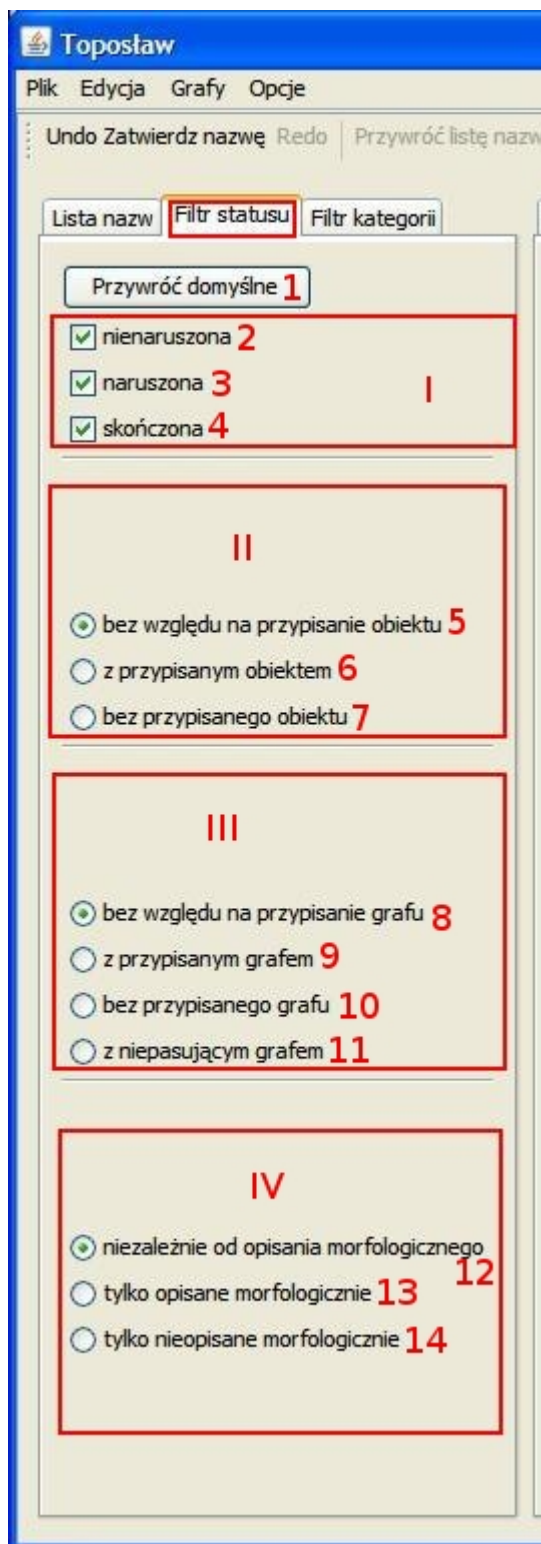
3 Lista nazw

Tutaj Toposław wyświetla wszystkie nazwy znajdujące się w słowniku, które spełniają warunki nałożone przez filtry znajdujące w pozostałych zakładkach tego panelu.

Przy każdej nazwie na liście może znajdować się opcjonalnie kropka koloru czerwonego lub zielonego. Kropka czerwona oznacza, że opracowano jakiś element opisu nazwy, zielona oznacza że użytkownik zatwierdził tę nazwę jako skończoną i w pełni opracowaną. Gdy przed nazwą nie znajduje się żadna kropka, oznacza to, że opracowywanie nazwy nie zostało rozpoczęte przez użytkownika.

Na tej liście można wybrać i zaznaczyć jednocześnie wiele nazw i niekoniecznie po kolei. By zaznaczyć kilka nazw następujących po sobie, należy kliknąć na listę trzymając klawisz Shift. By zaznaczyć nazwy, które na liście nie znajdują się po kolei, należy klikać na listę trzymając klawisz Ctrl.

Zakładka „Filtr statusu”

Ilustracja 66: Umieszczenie zakładki "Filtr statusu" i jej zawartość

W tej zakładce można wybrać filtry określające to, które nazwy będą się wyświetlać. Wybierać można według opracowanych elementów nazwy.

1 Przycisk „Przywróć domyślne”

Przywraca domyślne ustawienia filtrów w tej zakładce.

I Opcje filtrowania listy nazw ze względu na ogólny stan opracowania

W tej części można wybrać filtry, które pozwalają odfiltrować nazwy zależnie od stanu ich opracowania. Można zaznaczyć te opcje w dowolnej konfiguracji.

2 Opcja "nienaruszona"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne nazwy, których opracowywanie nie zostało rozpoczęte (czyli takie bez żadnej kropki przed nimi). W przeciwnym wypadku, zostaną one odfiltrowane.

3 Opcja "naruszona"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne nazwy, których opracowywanie zostało rozpoczęte, ale nie zostało zatwierdzone (czyli takie z czerwoną kropką przed nimi). W przeciwnym wypadku, zostaną one odfiltrowane.

4 Opcja "skończona"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne nazwy, których opracowywanie zostało zatwierdzone (czyli takie z zieloną kropką przed nimi). W przeciwnym wypadku, zostaną one odfiltrowane.

II Opcje filtrowania listy nazw ze względu na przypisanie obiektów miejskich

W tej części można wybrać filtry, które pozwalają odfiltrować nazwy zależnie od tego, czy nazwy mają jakiegokolwiek relacje z obiektami czy nie. Zawsze tylko 1 z tych filtrów jest wybrany i aktywny.

5 Opcja "bez względu na przypisanie obiektu"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław nie będzie zwracał uwagi na relacje nazw z obiektami przy filtrowaniu listy nazw.

6 Opcja "z przypisanym obiektem"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, które znajdują się w relacji z jakimś obiektem miejskim.

7 Opcja "bez przypisanego obiektu"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, które nie znajdują się w relacji z żadnym obiektem miejskim.

III Opcje filtrowania listy nazw ze względu na przypisanie grafu

W tej części można wybrać filtry, które pozwalają odfiltrować nazwy zależnie od tego, czy nazwy mają przypisany graf odmiany. Zawsze tylko 1 z tych filtrów jest wybrany i aktywny.

8 Opcja "bez względu na przypisanie grafu"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście nazw będą widoczne nazwy niezależnie od tego, czy jest do nich przypisany jakikolwiek graf.

9 Opcja "z przypisanym grafem"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, do których jest przypisany jakikolwiek graf odmiany.

10 Opcja "bez przypisanego grafu"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, do których nie jest przypisany żaden graf odmiany.

11 Opcja "z niepasującym grafem"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, do których jest przypisany graf odmiany, taki, że jego pudełka odwołują się do innej liczby członów niż zawiera nazwa lub prefiks nazwy grafu nie odpowiada odmienności członów nazwy lub istnieją pudełka grafu, które odwołują się do członu nazwy oznaczonego jako nieodmienny, a zawierają równania określające sposób odmiany tego członu lub nie istnieją pudełka zawierające równania określające sposób odmiany członu, który w nazwie oznaczony jest jako odmienny.

IV Opcje filtrowania listy nazw ze względu na opis morfologiczny

W tej części można wybrać filtry, które pozwalają odfiltrować nazwy zależnie od tego, czy człony nazw mają kompletny opis morfologiczny (tzn. każdy człon ma wpisany/ujednoznaczony lemat oraz tag). Zawsze tylko 1 z tych filtrów jest wybrany i aktywny.

12 Opcja "niezależnie od opisanego morfologicznego"

Gdy ta opcja jest wybrana, Toposław nie będzie zwracał uwagi na kompletność opisu morfologicznego członów nazw przy filtrowaniu listy nazw.

13 Opcja "tylko opisane morfologicznie"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, których opis morfologiczny jest kompletny.

14 Opcja "tylko nieopisane morfologicznie"

Gdy ta opcja jest wybrana, na liście będą widoczne tylko te nazwy, których opis morfologiczny jest niekompletny, tzn. istnieje człon takiej nazwy, który nie ma wpisanego/ujednoznaczonego lematu lub tagu.

Zakładka „Filtry kategorii”

Ilustracja 67: Umieszczenie zakładki "Filtr kategorii" i jej zawartość

W tej zakładce można wybrać kategorie, wg których Toposław ma przefiltrować listę nazw. Kategorie te są głównie nadawane nazwom przez użytkownika przy importowaniu nazw z pliku. Inne możliwe kategorie są wymienione poniżej. Toposław automatycznie dostosowuje listę pozycji w tej zakładce do zbioru kategorii nazw znajdujących się w słowniku.

1 „brak kategorii”

Te nazwy, które zostały dodane pojedynczo lub nie została wybrana dla nich/stworzona kategoria przy imporcie z pliku, nie mają żadnej kategorii i Toposław wyświetli je na liście nazwy tylko wtedy, jeśli w filtrze kategorii będzie zaznaczona pozycja "brak kategorii".

2 „wydzielona”

Te nazwy, które zostały dodane do słownika poprzez wydzielenie części jakichś innych nazw, zostaną wyświetlone na liście nazw tylko, jeśli w filtrze kategorii będzie zaznaczona pozycja "wydzielona".

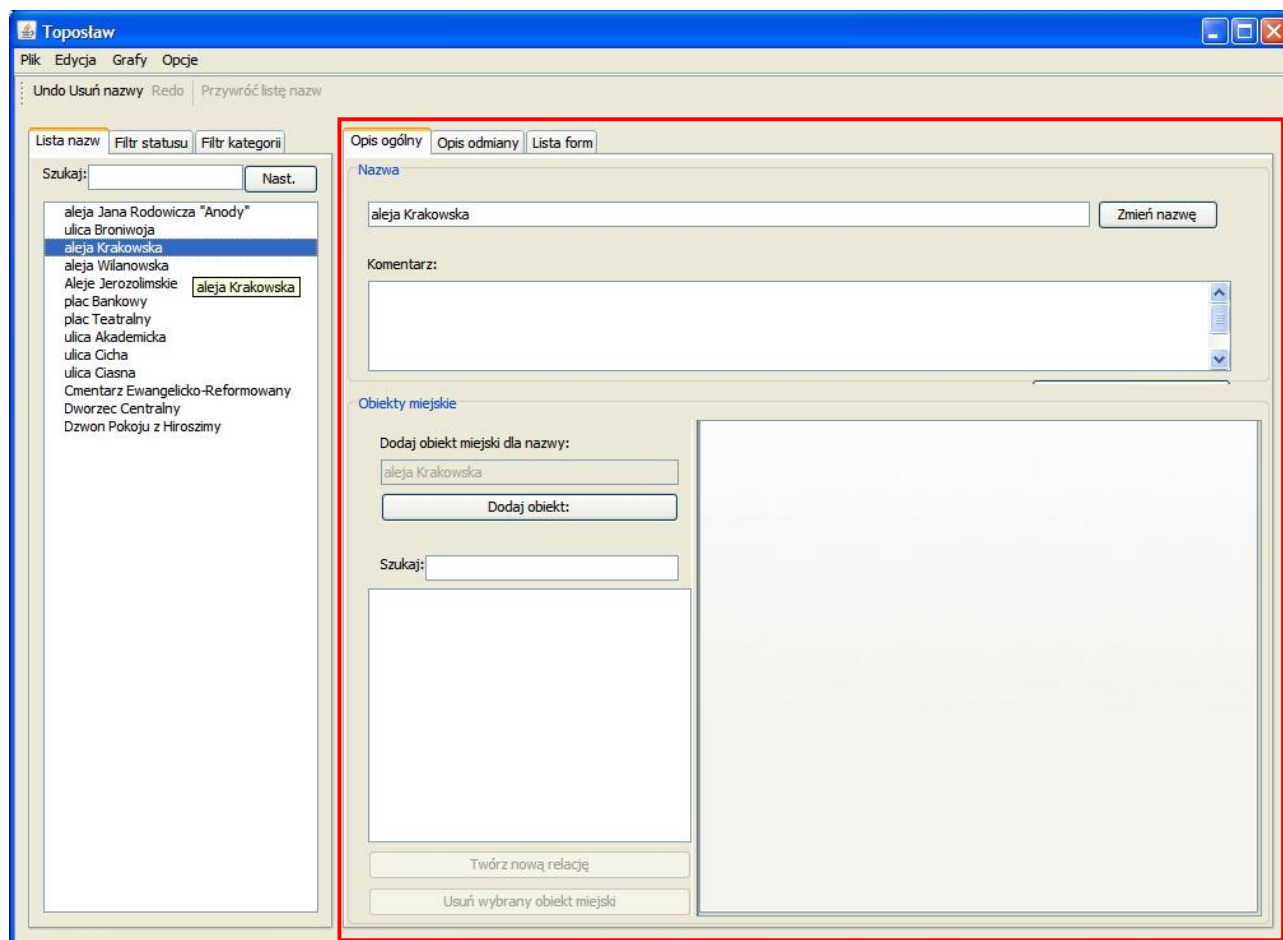
3 Różne kategorie

Pozostałe kategorie są to kategorie nadawane nazwą przy imporcie nazw z pliku przez użytkownika i ich lista jest dynamiczna. Toposław automatycznie wyszukuje kategorie, do których należą nazwy w słowniku i tworzy w tej zakładce odpowiednie pozycje.

4 Przycisk „Zaznacz/odznacz wszystkie”

Jeśli wszystkie pozycje w zakładce filtrów kategorii są zaznaczone, przycisk ten będzie nazywał się "Odznacz wszystkie" i kliknięcie w niego odznaczy wszystkie pozycje. W przeciwnym wypadku przycisk będzie nazywał się "Zaznacz wszystkie" i kliknięcie w niego zaznaczy wszystkie pozycje, które nie były wcześniej zaznaczone.

Panel opracowywania nazwy

Ilustracja 68: Umieszczenie panelu opracowywania nazwy w Toposławie

Zakładka „Opis ogólny”

The screenshot shows a web application interface with a top navigation bar containing three tabs: 'Opis ogólny', 'Opis odmiany', and 'Lista form'. The 'Opis ogólny' tab is active. Below the tabs, there are two main sections. The first section, titled 'Nazwa', contains a text input field with the value 'aleja Krakowska' and a 'Zmień nazwę' button to its right. Below this is a 'Komentarz:' label followed by a large text area containing the text 'Sekcja "Nazwa"'. The second section, titled 'Obiekty miejskie', contains a 'Dodaj obiekt miejski dla nazwy:' label above a text input field with 'aleja Krakowska' and a 'Dodaj obiekt:' button. Below this is a 'Szukaj:' label above a search input field. At the bottom of this section are two buttons: 'Twórz nową relację' and 'Usuń wybrany obiekt miejski'. A large empty area to the right of the search field contains the text 'Sekcja "Obiekty miejskie"'. The entire interface is enclosed in a red border.

Ilustracja 69: Zakładka "Opis ogólny" i jej sekcje

Sekcja „Nazwa”

W tej części można zmodyfikować zarówno tekst właśnie opracowywanej nazwy, jak i dodać do niej komentarz. Zmiany zarówno komentarza jak i tekstu nazwy nie zostaną zmienione w słowniku, jeśli nie zostanie to potwierdzone wciśnięciem odpowiednio przycisku.

1 Pole tekstowe nazwy

Zawiera tekst nazwy (jej formę hasłową), który można edytować. Edytowanie tego pola nie zostanie uznane za skuteczne, o ile nie będzie potwierdzone wciśnięciem przycisku *Zmień nazwę*.

2 Przycisk "Zmień nazwę"

Zatwierdza edycję tekstu (formy hasłowej) nazwy. Powoduje do uaktualnienia tekstu m.in. na liście

nazw, a także unieważnienie dotychczasowej analizy morfologicznej nazwy, w tym podziału na człony, nawet jeśli użytkownik już dokonał ręcznego ujednoznacznienia lub edytował człony nazwy.

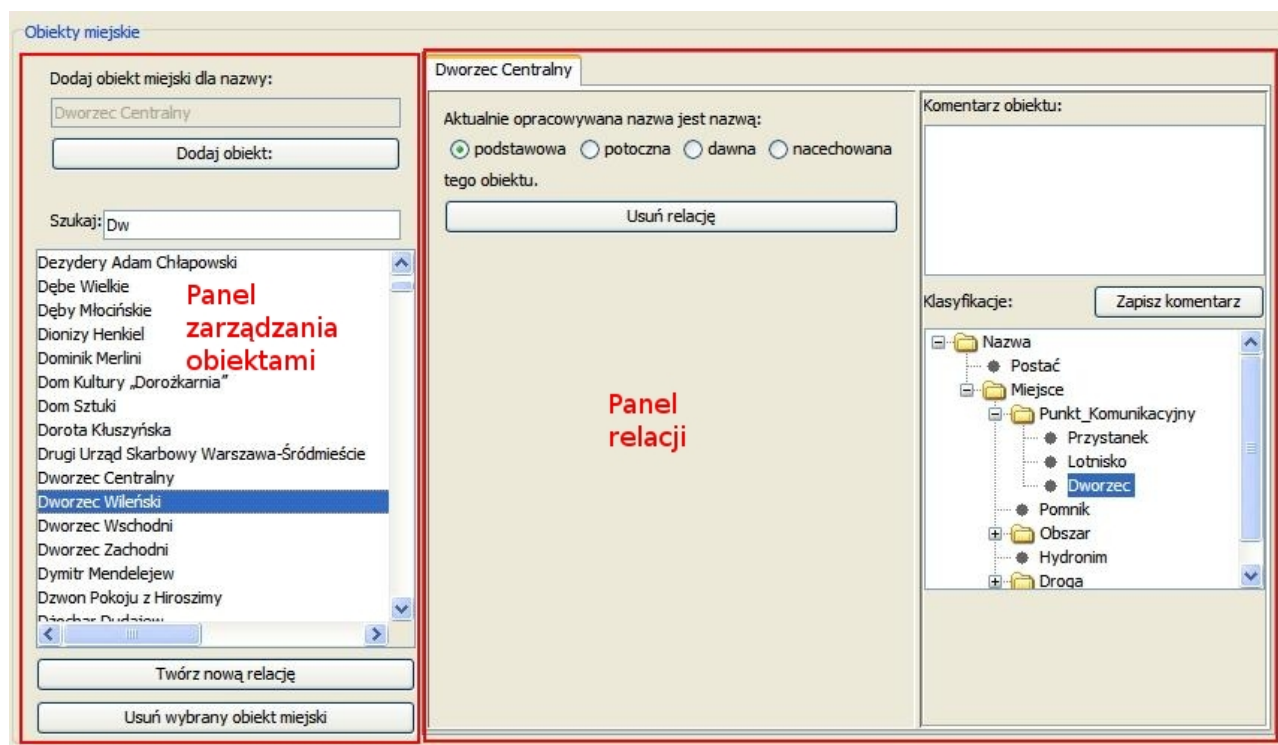
3 Pole tekstowe komentarza

Zawiera komentarz do nazwy. Edytowanie tego pola nie zostanie uznane za skuteczne, o ile nie będzie potwierdzone wciśnięciem przycisku *Zapisz zmianę komentarza*.

4 Przycisk "Zapisz zmianę komentarza"

Zatwierdza edycję komentarza.

Sekcja „Obiekty miejskie”

Ilustracja 70: Sekcja obiekty miejskie i umiejscowienie jej paneli

Panel zarządzania obiektami

Dodaj obiekt miejski dla nazwy:

Dworzec Centralny 1

Dodaj obiekt: 2

Szukaj: Dw 3

Dezydery Adam Chłapowski
Dębe Wielkie
Dęby Młocińskie
Dionizy Henkiel
Dominik Merlini
Dom Kultury „Dorożkarnia” 4
Dom Sztuki
Dorota Kluszyńska
Drugi Urząd Skarbowy Warszawa-Śródmieście
Dworzec Centralny
Dworzec Wileński
Dworzec Wschodni
Dworzec Zachodni
Dymitr Mendelejew
Dzwon Pokoju z Hiroszimy
Dzień Dobry

Twórz nową relację 5

Usuń wybrany obiekt miejski 6

Ilustracja 71: Panel zarządzania obiektami i jego elementy

W tej części użytkownik może przeglądać obiekty miejskie, tworzyć nowe oraz tworzyć relacje pomiędzy obiektami a aktualnie opracowywaną nazwą.

1 Pole nazwy

W tym nieedytowalnym polu widnieje nazwa, która będzie główną nazwą obiektu miejskiego utworzonego przyciskiem *Dodaj obiekt*:

2 Przycisk „Dodaj obiekt:”

Przycisk ten powoduje dodanie do listy obiektów obiektu zidentyfikowanego przez aktualnie opracowywaną nazwę. Ponadto automatycznie dodawana jest relacja tego obiektu z aktualnie opracowywaną nazwą z charakterystyką „podstawowa”.

3 Pole tekstowe „Szukaj:”

Toposław wyszuka i zaznaczy na liście obiektów pierwszy obiekt, którego główna nazwa zaczyna się od wpisanego w to pole tekstu (z wrażliwością na wielkość liter).

4 Lista obiektów miejskich

Wypisane są na niej wszystkie obiekty miejskie w słowniku. Można wybrać i zaznaczyć tylko 1 naraz.

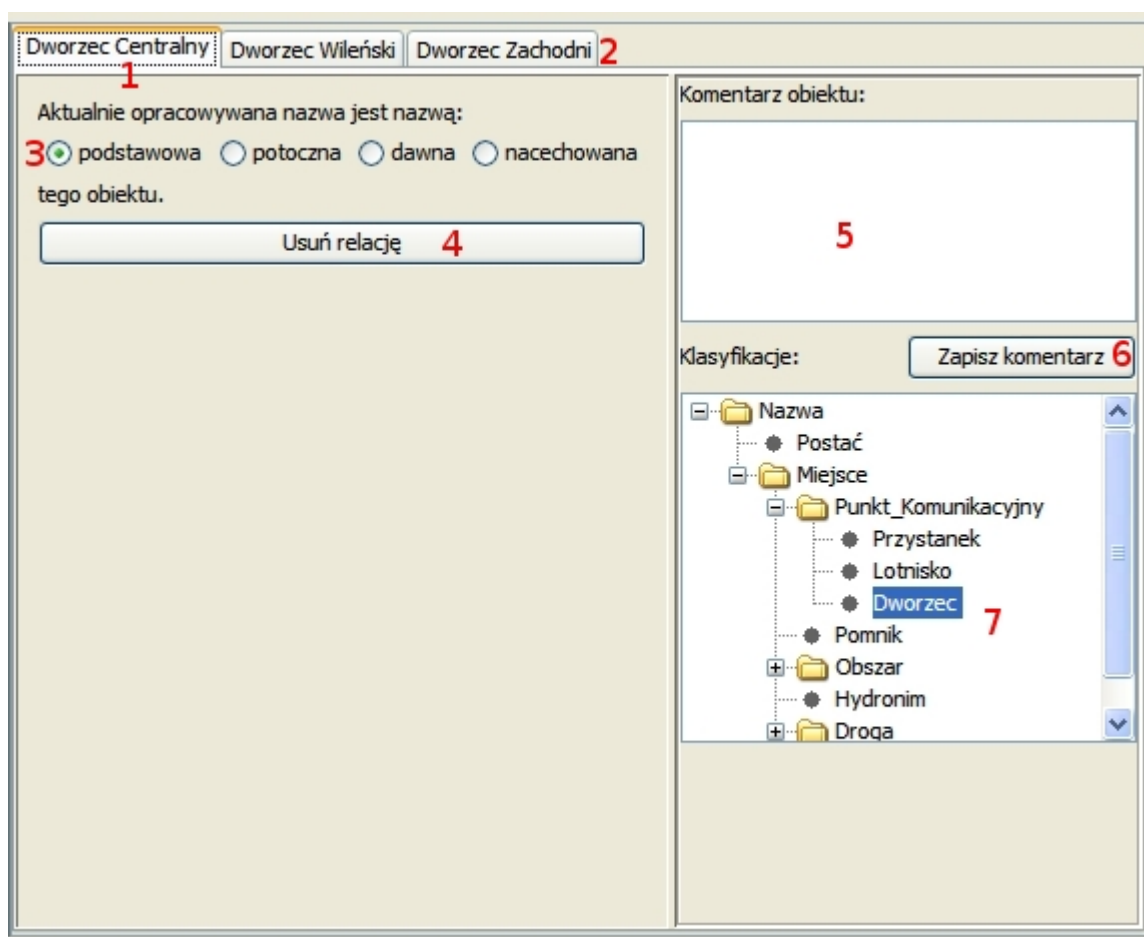
5 Przycisk „Twórz relację”

Przycisk ten tworzy relację pomiędzy aktualnie opracowywaną nazwą a obiektem wybranym na liście obiektów miejskich. Relacja jest wyświetlana jako zakładka na prawo od listy obiektów. Relacji tej automatycznie nadawana jest charakterystyka "podstawowa".

6 Przycisk „Usuń wybrany obiekt miejski”

Po kliknięciu tego przycisku aktualnie zaznaczony na liście obiektów obiekt miejski zostanie usunięty wraz ze wszystkimi relacjami pomiędzy nim a nazwami w słowniku.

Panel relacji

Ilustracja 72: Panel relacji i jego elementy

W prawym panelu sekcji „obiekty miejskie” wyświetlane są relacje aktualnie opracowywanej nazwy z obiektami miejskimi jako zakładki, tytułowane nazwami obiektów miejskich. Użytkownik może tutaj zarządzać istniejącymi relacjami oraz modyfikować informacje o obiektach, z którymi aktualnie opracowywana nazwa jest w relacji.

1 Wybrana zakładka relacji

Każda zakładka podzielona jest na 2 części. Z lewej strony znajduje się panel dotyczący samej relacji.

Z prawej strony znajduje się panel obiektu miejskiego, z którym nazwa jest w wybranej relacji, w którym można modyfikować dane o obiekcie. Te dane nie są przypisane do relacji, tylko obiektu miejskiego, więc modyfikacja ich niezależnie od tego w ramach widoku jakiej relacji nastąpi, będzie widoczna przy oglądaniu wszystkich relacji nazw z tym obiektem.

2 Inne zakładki relacji

Jeśli aktualnie opracowywana nazwa jest w relacji z więcej niż 1 obiektem, jedna relacja jest wybrana a pozostałe są w tle w formie zakładek.

3 Charakterystyka relacji

Spośród dostępnych charakterystyk relacji użytkownik nie może wybrać więcej niż 1. By wybrać charakterystykę relacji, wystarczy kliknąć w nią kliknąć.

4 Przycisk "Usuń relację"

Kliknięcie w ten przycisk usunie aktualnie wybraną relację.

5 Pole tekstowe komentarza obiektu miejskiego

W tym miejscu można wpisać i edytować komentarz obiektu miejskiego, z którym aktualnie opracowywana nazwa jest w aktualnie wybranej relacji. Zmiany nie zostają zapamiętane jeśli użytkownik nie kliknie przycisku *Zapisz komentarz*.

6 Przycisk "Zapisz komentarz"

Zapamiętuje komentarz obiektu miejskiego.

7 Klasyfikacja obiektu miejskiego

Użytkownik kliknięciem wybiera odpowiednie miejsce w klasyfikacji dla danego obiektu miejskiego i Toposław zapisuje to automatycznie w słowniku. Drzewo klasyfikacji można rozwijać, klikając w +. Jeśli będzie zbyt duże by zmieścić się w wyznaczonym miejscu na ekranie, pojawią się tam paski przewijania pozwalające przewijać widok drzewa.

Zakładka „Opis odmiany”

The screenshot shows the 'Opis odmiany' tab in a software interface. It is divided into two main sections: 'Człony' and 'Grafy'.

Człony Section:

\$	Człon	Lemat	Tag	Odmienny
1	Dworzec	dworzec	subst:sg:nom:m3	☒
2			sp	☐
3	Centralny	centralny	adj:sg:nom:m3...	☒

Buttons: Wstaw człon, Edytuj człon, Analizuj czł..., Usuń zaznaczone człony

Wydziel nazwę

Wybierz prawidłowy tag:

- adj:sg:nom:m1:pos
- adj:sg:nom:m2:pos
- adj:sg:nom:m3:pos
- adj:sg:acc:m3:pos

Grafy Section:

Przypisz graf nazwie

Przypisany graf

Aktualnej nazwie przypisany jest graf o nazwie: NC-O_0-e

Edytuj

Dane o grafie NC-O_0-e

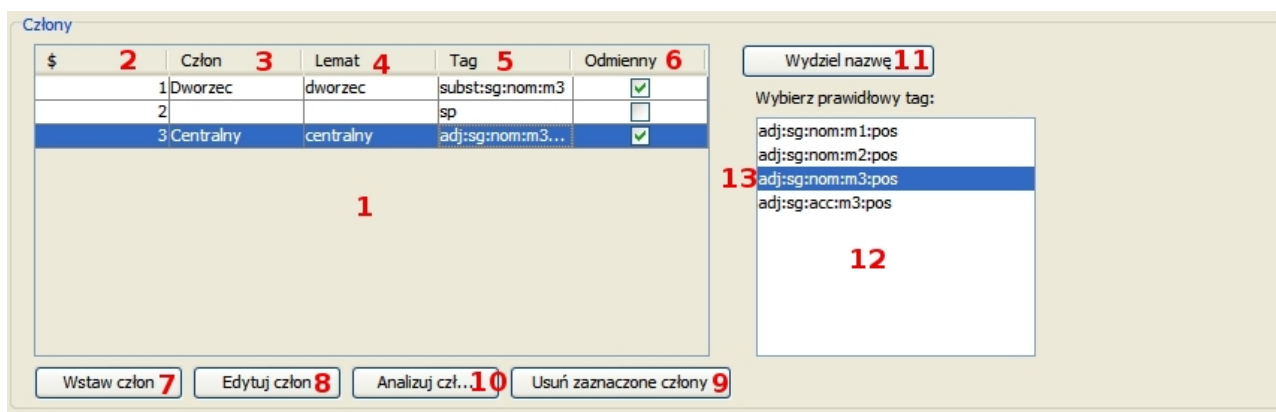
Ten graf jest przypisany do 4 nazw.
Np.: Dworzec Centralny, Dworzec Wileński, Dworzec Wschodni, Dworzec Zachodni.

Ilustracja 73: Umieszczenie zakładki "Opis odmiany" i jej sekcje

W zakładce *Opis odmiany* użytkownik opisuje morfologicznie człony nazwy oraz przypisuje jej właściwy graf odmiany.

Sekcja „Człony”

W tej części użytkownik opisuje człony nazwy morfologicznie, wspomagany przez podpowiedzi dostarczone Toposławowi przez analizator morfologiczny.

Ilustracja 74: Zawartość sekcji "Człony"

1 Tabela członów

Tabela wyświetla człony nazwy w kolejnych wierszach tabeli. Tabela uzupełnia się danymi z analizatora morfologicznego automatycznie. Jeśli tag lub lemat i tag dla jakiegoś członu nie są jednoznacznie określone, jest to widoczne w komórkach tabeli w odpowiednich kolumnach dla tego członu. By wybrać właściwy lemat i tag, należy wybrać poprzez kliknięcie wiersz z odpowiednim członem, co spowoduje pojawienie się na prawo od tabeli listy możliwych tagów. Wiersze można zaznaczać ciągłymi blokami by dokonać jakiejś operacji wywoływanej przyciskami pod tabelą. Toposław automatycznie aktywuje i dezaktywuje przyciski, które nie działają dla aktualnego stanu zaznaczenia członów tabeli.

2 Kolumna \$

W tej kolumnie znajduje się numer porządkowy członu. Jest to ten sam numer, do którego trzeba odwołać się w pudełkach grafu odmiany poprzez użycie formuły $\$[numer]$ np. $\$2$.

3 Kolumna Człon

W tej kolumnie znajduje się tekst każdego członu tak, jak występuje w tekście (formie hasłowej) nazwy.

4 Kolumna Lemat

W tej kolumnie znajdują się lematy członów lub adnotacje **###BRAK###** (jeśli analizator morfologiczny nie potrafił zaproponować żadnego lematu dla tego członu) lub **###NIEJEDNOZNACZY###** (jeśli analizator morfologiczny zaproponował więcej niż 1 możliwy lemat).

5 Kolumna Tag

W tej kolumnie znajdują się tagi członów lub adnotacje **###BRAK###** (jeśli analizator morfologiczny nie potrafił zaproponować żadnego taga dla tego członu) lub **###NIEJEDNOZNACZY###** (jeśli analizator morfologiczny zaproponował więcej niż 1 możliwy tag).

6 Kolumna *Odmienny*

W tej kolumnie należy zaznaczyć, czy dany człon powinien się odmieniać w trakcie odmiany całej nazwy. Toposław wykorzystuje tę wiedzę by sprawdzać, czy do nazw dopasowane są odpowiednie grafy i podpowiadać użytkownikowi, jeśli nie są.

7 Przycisk “Wstaw człon”

Wyświetla okno dialogowe, w którym należy wpisać treść członu. Po kliknięciu “OK” człon zostanie dodany po aktualnie zaznaczonym w tabeli członie lub, jeśli żaden człon nie jest zaznaczony, na początku.

8 Przycisk “Edytuj człon”

Wyświetla okno dialogowe, w którym można edytować tekst, lemat i tag członu wybranego w tabeli, na wypadek gdyby program nie podpowiadał poprawnych opcji. Tutaj użytkownik nie jest ograniczony przez program i może wpisać dowolne wartości (choć oczywiście jeśli nie będą poprawne program nie będzie działał).

9 Przycisk “Usuń człon”

Usuwa zaznaczone człony z opisu nazwy.

10 Przycisk “Analizuj człon”

Poddaje wybrany człon analizie morfologicznej, usuwając dotychczasowy opis morfologiczny tego członu.

11 Przycisk “Wydziel nazwę”

Toposław łączy zaznaczone człony w jeden i następnie sprawdza, czy nazwa powstała w ten sposób z członów znajduje się w słowniku. Przy sprawdzaniu Toposław porównuje nie tylko tekst (formę hasłową) członów i nazw, ale także sprawdza czy jakaś nazwa składa się z członów o tych samych lematach. Jeśli Toposław znajdzie odpowiednią nazwę w słowniku, będzie jej używał jako zagnieżdżonej w aktualnie opracowywanej nazwie. W przeciwnym wypadku (tzn. w słowniku nie ma odpowiedniej nazwy) Toposław dodaje nazwę odpowiadającą połączonym lematom członów do słownika i będzie używał tej nowej nazwy jako zagnieżdżonej w aktualnie opracowywanej nazwie.

12 Lista tagów

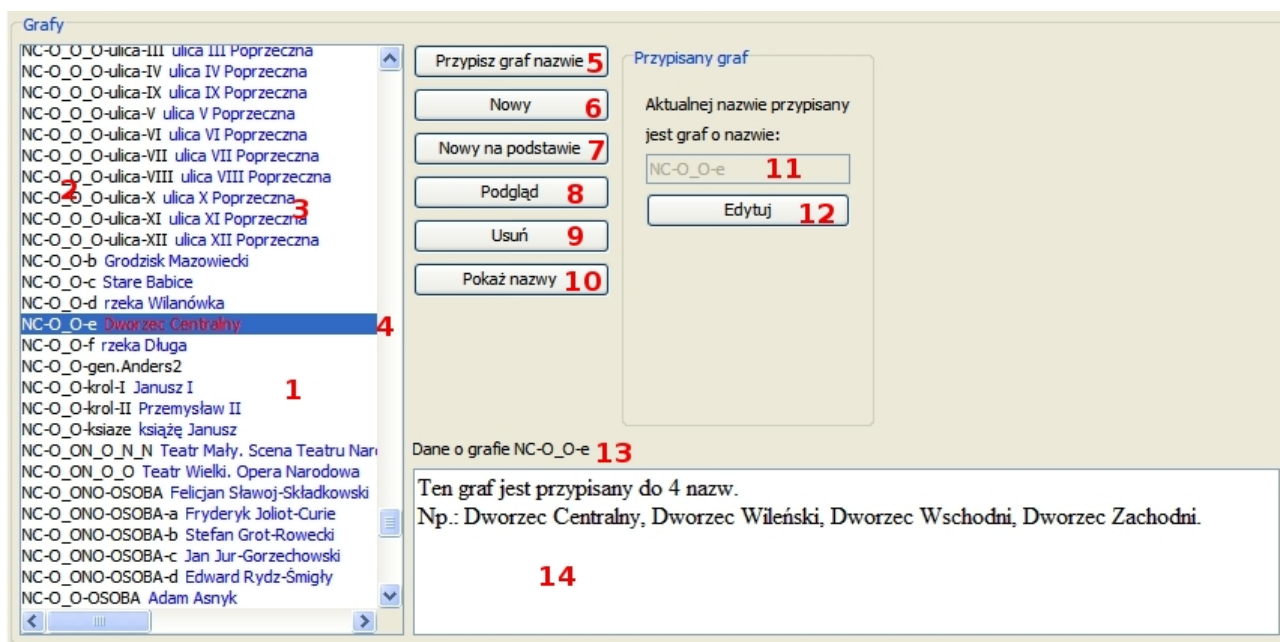
Na liście tagów znajdują się tagi zaproponowane przez analizator morfologiczny.

13 Wybrany tag

Tag wybrany przez użytkownika po ponownym wybraniu członu w tabeli członów jest podświetlony na liście tagów.

Sekcja „Grafy”

W tej sekcji użytkownik może przypisać graf odmiany aktualnie opracowywanej nazwie oraz oglądać listę grafów, pewne statystyki ich dotyczące oraz zarządzać grafami w słowniku.

Ilustracja 75: Elementy sekcji "Grafy"

1 Lista grafów

Lista grafów wyświetla nazwy wszystkich grafów dostępnych dla słownika. Można wybrać i zaznaczyć tylko 1 graf naraz. Lista grafów jest posortowana alfabetycznie.

2 Nazwy grafów

Na liście znajdują się nazwy grafów. Wszystkie składają się z automatycznie generowanego prefiksu oraz sufiksu nadanego przez użytkownika.

3 Przykładowe nazwy przypisane do grafów

Obok nazwy każdego grafu wypisana jest przykładowa nazwa, do której ten graf został przydzielony.

4 Wybrany graf

Graf wybrany przez użytkownika jest podświetlony.

5 Przycisk "Przypisz graf nazwie"

Przypisuje graf zaznaczony na liście grafów do aktualnie opracowywanej nazwy (lub grupy nazw).

6 Przycisk "Nowy"

Otwiera okno edytora grafów i tworzy szkielet grafu odpowiedni dla aktualnie opracowywanej nazwy (tzn. z pudełkami odwołującymi się do wszystkich członów nazwy po kolei). Po zakończeniu pracy w edytorze grafów, nowy graf zostanie automatycznie dodany do słownika. Toposław wcześniej sprawdzi jednak, czy nazwa grafu jest różna od istniejących już grafów, żeby nie nadpisać żadnego.

7 Przycisk "Nowy na podstawie"

Otwiera okno edytora grafów i jako podstawy do tworzenia nowego grafu korzysta z grafu, który był wybrany na liście grafów w momencie skorzystania z tego przycisku. Po zakończeniu pracy w edytorze grafów, nowy graf zostanie automatycznie dodany do słownika. Toposław wcześniej sprawdzi jednak, czy nazwa grafu jest różna od istniejących już grafów, żeby nie nadpisać żadnego (w szczególności tego, na podstawie którego nowy graf był tworzony).

8 Przycisk "Podgląd"

Otwiera okno edycji grafu, w którym pojawia się wybrany na liście grafów graf. W tym trybie nie można edytować grafu ani jego nazwy, a jedynie wyjść.

9 Przycisk "Usuń"

Usuwa wybrany na liście graf ze słownika.

10 Przycisk "Pokaż nazwy"

Wprowadza listę nazw w specjalny tryb, w którym wyświetlają się nazwy, do których przypisany jest graf wybrany na liście grafów w momencie wciśnięcia tego przycisku. Powrót do standardowo zachowującej się listy nazw umożliwia przycisk *Przywróć listę nazw* na pasku narzędzi.

11 Nazwa aktualnie przypisanego grafu

Pole tekstowe, w którym widnieje nazwa grafu przypisanego aktualnie opracowywanej nazwie. Pole jest puste, jeśli żaden graf nie jest przypisany.

12 Przycisk "Edytuj"

Otwiera okno edytora grafów, w którym można edytować graf przypisany do aktualnie opracowywanej nazwy.

13 Tytuł pola tekstowego "Dane o grafie"

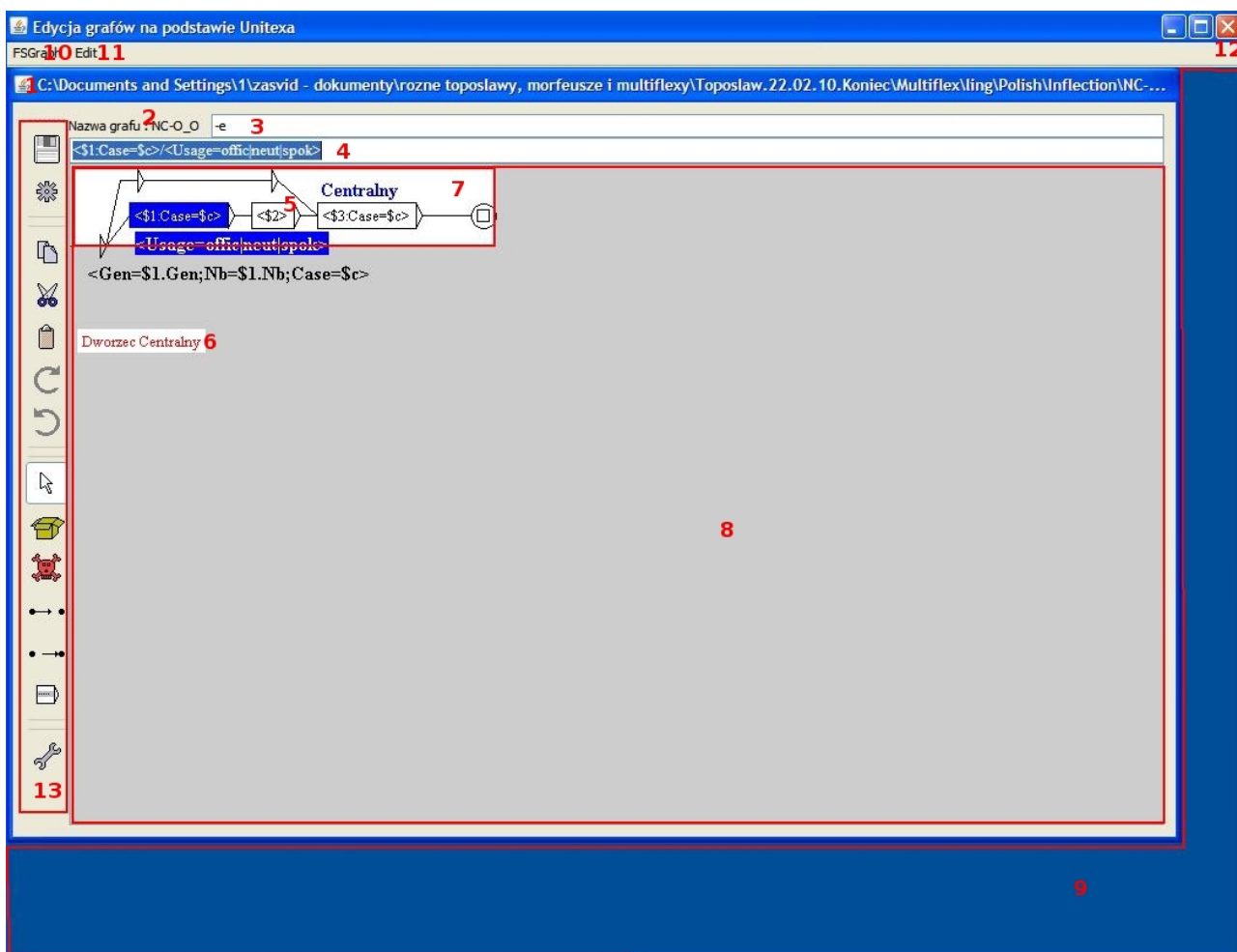
W tytule pola tekstowego *Dane o grafie* widnieje nazwa grafu, o którym Toposław udostępnia informacje (jest to nazwa grafu wybranego na liście grafów).

14 Pole tekstowe "Dane o grafie"

W tym polu wypisana jest liczba nazw, do których dany graf jest przypisany oraz zestaw przykładowych nazw, nie więcej niż 20.

Edytor grafów

Dokładniejsza instrukcja obsługi edytora grafów znajduje się w podręczniku Unitexa [1].

Ilustracja 76: Elementy edytora grafów

1 Ścieżka pliku grafu

Tu wyświetlana jest nazwa aktualnie edytowanego grafu. Poza trybem podglądu, można ją modyfikować. W przypadku tworzenia nowego grafu, pole jest początkowo puste i trzeba je wypełnić.

2 Prefiks nazwy grafu

Automatycznie generowany prefiks nazwy. Nie może być modyfikowany.

3 Pole nazwy grafu

W polu nazwy grafu użytkownik wpisuje sufiks nazwy grafu.

4 Pole edycji pudełka

W polu edycji pudełka można wpisywać i zmieniać zawartość pudełek. Każdą zmianę należy potwierdzić wciśnięciem klawisza *Enter*.

5 Graf odmiany

Graf składa się z wierzchołka początkowego, końcowego oraz połączonych z nimi pudełek.

6 Pudełko z komentarzem

W przypadku stworzenia pudełka, które nie jest połączone z żadnym innym pudełkiem, zawartość tego pudełka staje się komentarzem.

7 Tło grafu

Tło grafu to obszar, od którego zależy, jak graf będzie drukowany lub podglądany w Toposławie. Jego rozmiar można modyfikować w menu *FSGraph* -> *Format* -> *Graph Size*. Niemniej można dodawać pudełka poza tłem grafu na polu edycji grafów.

8 Tło pola edycji grafu

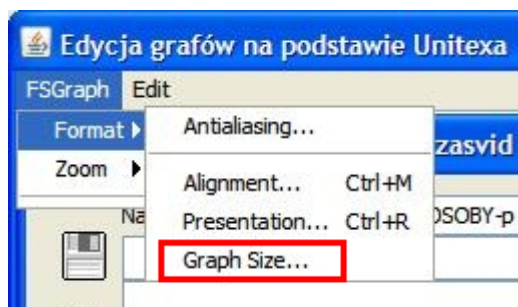
Jest to obszar, na którym można edytować graf, ale nie sięga tam tło grafu, wobec czego elementy grafu na nim się znajdujące nie będą widoczne przy drukowaniu lub podglądzie grafu w Toposławie.

9 Tło edytora grafów

Z powodów technicznych wokół podokna edycji grafów widać jeszcze jedno tło, które niczemu nie służy.

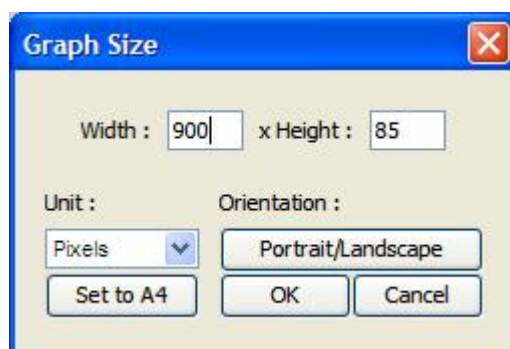
10 Menu *FSGraph*

Menu *FSGraph* jest dokładniej opisane w podręczniku użytkownika Unitexa [1]. Tutaj omówiony jest jedynie sposób zmiany rozmiaru tła grafu.

Ilustracja 77: Opcja "Graph Size"

By zmienić tło grafu należy wybrać opcję *Graph Size* z menu. Otworzy to okno dialogowe, w którym należy wpisać żądany rozmiar grafu.

Ilustracja 78: Okno dialogowe z rozmiarem grafu

11 Menu *Edit*

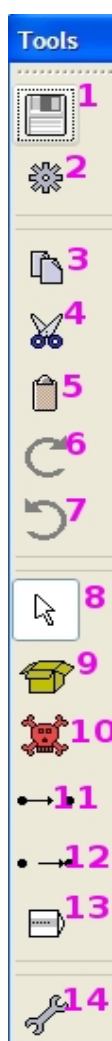
Udostępnia opcje kopiowania, wycinania, wklejania oraz zaznaczania wszystkich pudełek (lub tekstu).

12 Wyjście z edytora grafów

Z edytora grafów można wyjść poprzez krzyżyk w prawym górnym rogu. Jeśli graf zawiera niezapisane zmiany, Toposław zapyta o to, czy je zapisać i dalej postąpi zgodnie z procedurą związaną z tym, czy edytowany był już istniejący graf czy zupełnie nowy.

13 Pasek narzędzi

Na pasku narzędzi znajduje się zestaw ikon - przycisków przydatnych w trakcie edycji grafu. Pasek narzędzi jest domyślnie przytwierdzony z lewej strony podokna edycji grafu, ale można go stamtąd odciągnąć myszką.

*Ilustracja 79:
Elementy paska
narzędzi
edytora grafów*

1 Ikona zapisania grafu

Powoduje zapisanie grafu.

2 Ikona kompilacji grafu

Powoduje skompilowanie grafu - nie jest to jednak potrzebne w trakcie normalnego korzystania z Toposława, ponieważ Toposław automatycznie kompiluje wszystkie grafy wtedy, kiedy są mu potrzebne.

3 Ikona kopiowania

Kopiowanie tekstu lub pudełek.

4 Ikona wycinania

Wycinanie tekstu lub pudełek.

5 Ikona wklejania

Wklejanie tekstu lub pudełek.

6 Ikona cofania

Powoduje cofnięcie ostatniej zmiany dokonanej w grafie przez użytkownika w trakcie aktualnej sesji pracy z edytorem grafów.

7 Ikona ponawiania

Powoduje ponowienie ostatniej cofniętej zmiany dokonanej w grafie przez użytkownika w trakcie aktualnej sesji pracy z edytorem grafów.

8 Ikona standardowego trybu edytora

Kiedy jest aktywna, edytor grafów znajduje się w najbardziej uniwersalnym trybie pracy. Domyślnie jest aktywna.

9 Ikona trybu tworzenia nowych pudełek

Kiedy jest aktywna, klikanie w pole edycji grafu powoduje powstawanie nowych pudełek.

10 Ikona trybu usuwania pudełek

Kiedy jest aktywna, klikanie w pudełka powoduje ich usuwanie.

11 Ikona trybu łączenia z następnym pudełkiem

Kiedy jest aktywna, jeśli żadne pudełko nie jest wybrane i zaznaczone, to zaznacza kliknięte pudełko. Jeśli jakieś pudełko jest już zaznaczone, kliknięcie w inne pudełko spowoduje połączenie zaznaczonego pudełka z klikniętym pudełkiem krawędzią (jeśli nie ma jeszcze pomiędzy nimi krawędzi wychodzącej z zaznaczonego pudełka) lub usunięcie takiej krawędzi (jeśli z zaznaczonego pudełka wychodzi krawędź prowadząca do klikniętego pudełka).

12 Ikona trybu łączenia z poprzednim pudełkiem

Kiedy jest aktywna, jeśli żadne pudełko nie jest wybrane i zaznaczone, to zaznacza kliknięte pudełko. Jeśli jakieś pudełko jest już zaznaczone, kliknięcie w inne pudełko spowoduje połączenie zaznaczonego pudełka z klikniętym pudełkiem krawędzią (jeśli nie ma jeszcze pomiędzy nimi krawędzi prowadzącej z klikniętego pudełka do zaznaczonego) lub usunięcie takiej krawędzi (jeśli z klikniętego pudełka wychodzi krawędź prowadząca do zaznaczonego pudełka).

13 Ikona nieaktywna

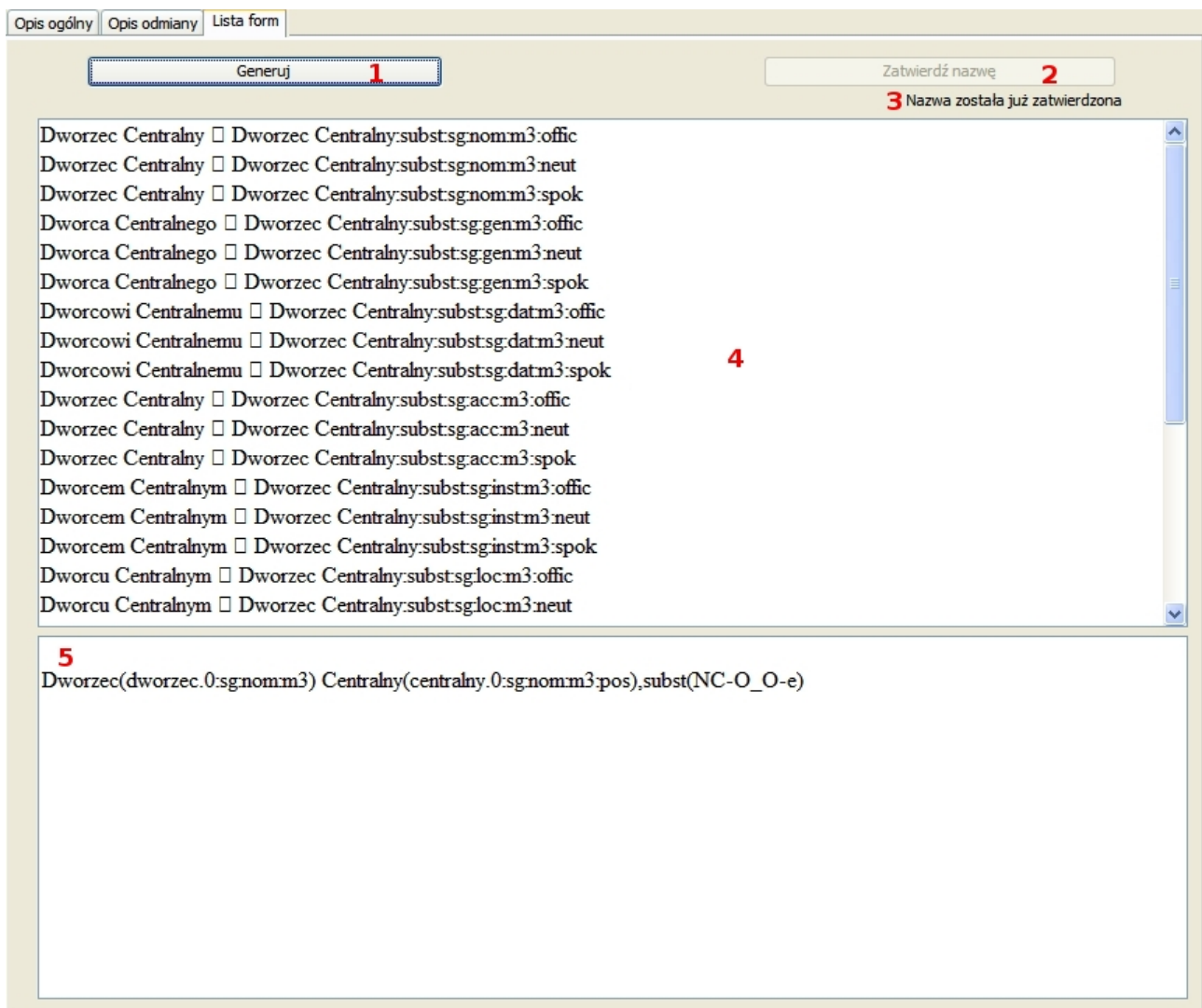
Nic nie robi.

14 Ikona ustawień

Wywołuje to samo okno ustawień, co w *FSGraph* -> *Format* -> *Presentation*.

Zakładka „Lista form”

W tej zakładce można obejrzeć wyniki odmiany aktualnie opracowywanej nazwy i zatwierdzić jej opracowanie jako pełne i prawidłowe. Elementy interfejsu składające się na tą zależą od opcji "Dostosowuj tło grafów" oraz "Generuj ścieżki" z menu "Opcje".

Ilustracja 80: Elementy zakładki "Lista form"

1 Przycisk „Generuj”

Kliknięcie w ten przycisk spowoduje uruchomienie procesu odnieniania aktualnie opracowywanej nazwy wg jej grafu odmiany.

2 Przycisk „Zatwierdź nazwę”

Przycisk ten może być aktywny tylko po uprzednim wygenerowaniu form odmiany aktualnie opracowywanej nazwy przyciskiem *Generuj*. Kliknięcie tego przycisku zatwierdza aktualnie opracowywaną nazwę jako skończoną. Na liście nazw pojawia się przed nią zielona kropka. Jakikolwiek zmiany w opracowaniu tej nazwy anulują

3 Informacja o możliwości zatwierdzenia nazwy

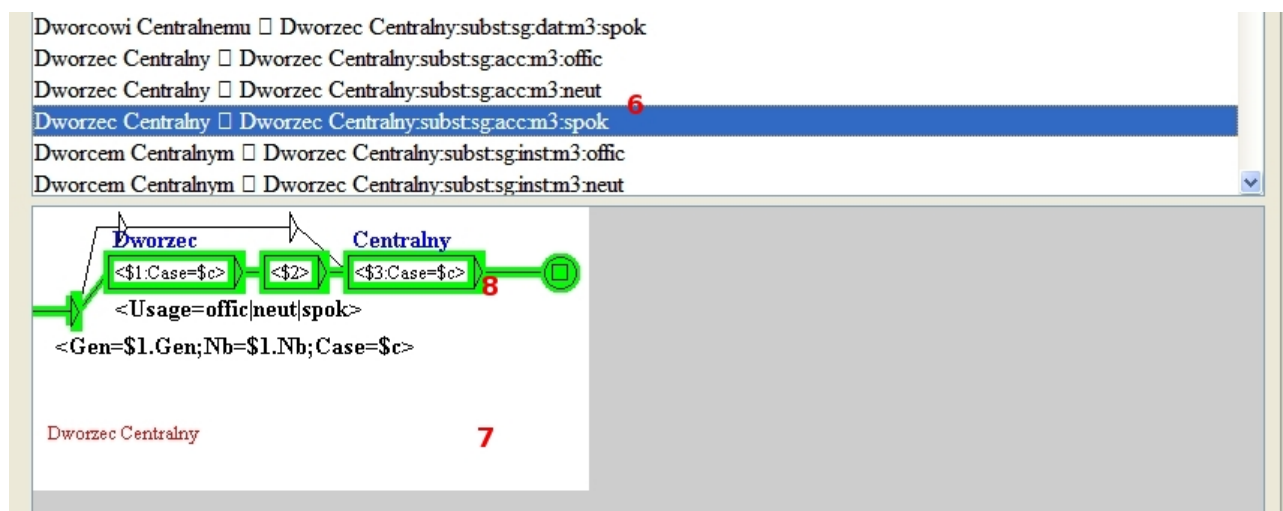
Jeśli nie można zatwierdzić nazwy z jakiegoś powodu, pod przyciskiem *Zatwierdź nazwę* pojawia się komunikat informujący o przyczynie tej sytuacji.

4 Lista odmian

Na tej liście wypisywane są wszystkie formy nazwy, które zostały uzyskane w wyniku odmiany aktualnie opracowywanej nazwy przy pomocy Multiflexa.

5 Pole komunikatów Multiflexa

W tym polu wypisywane są komunikaty, które Multiflex zwrócił po odnienieniu aktualnie opracowywanej nazwy.

Ilustracja 81: Dalsze elementy zakładki "Lista form"

6 Wybrany element listy odmian

Na niebiesko podświetlona jest linijka, którą użytkownik wybrał kliknięciem.

7 Pole podglądu grafu

Pole podglądu grafu pojawia się tylko, jeśli w menu *Opcje* zaznaczona jest opcja *Generuj ścieżki*.

W polu podglądu grafu można obejrzeć graf odmiany, który został wykorzystany do

wygenerowania odmienionych form aktualnie opracowywanej nazwy.

8 Podświetlona ścieżka

Na zielono podświetlona jest ścieżka grafu odmiany, korzystając z której wygenerowana została wybrana forma.

Bibliografia

- [1] Sébastien Paumier (2006), Unitex 1.2 User Manual, <http://www-igm.univ-mlv.fr/unitex>.
- [2] Marcin Woliński, Morfeusz — a Practical Tool for the Morphological Analysis of Polish, w: Mieczysław Kłopotek, Sławomir Wierzchoń, Krzysztof Trojanowski, red., Intelligent Information Processing and Web Mining, IIS:IIPWM'06 Proceedings, s. 503–512, Springer, 2006.
- [3] SAVARY, A., RABIEGA-WIŚNIEWSKA, J., WOLIŃSKI, M. (2009): "Inflection of Polish Multi-Word Proper Names with Morfeusz and Multiflex", in MARCINIAK, M., MYKOWIECKA, A. (eds.) "Aspects of Natural Language Processing", Lecture Notes in Artificial Intelligence 5070, Springer Verlag, pp. 131-161